



แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์



การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร  
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา  
ปีการศึกษา 2565  
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์



การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร  
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา  
ปีการศึกษา 2565  
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์"

ของ ศุภกร จันทร์เพ็ญ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา



<b>ชื่อเรื่อง</b>	แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
<b>ผู้วิจัย</b>	ศุภกร จันทร์เพ็ญ
<b>ประธานที่ปรึกษา</b>	รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย
<b>ประเภทสารนิพนธ์</b>	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565
<b>คำสำคัญ</b>	การบริหารหลักสูตร, หลักสูตรสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา, จังหวัดพิษณุโลก, จังหวัดอุตรดิตถ์

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ชั้นตอนที่ 1 การศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 331 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 57 คน และครูได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามจำนวนสถานศึกษา จำนวน 274 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และชั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

### สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติสูงสุด และด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร มีการปฏิบัติต่ำสุด

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าประสงค์ของการศึกษาชาติ และความต้องการของ

ชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ Active Learning โดยการนำเทคโนโลยี Digital literacy มาใช้เพื่อพัฒนากระบวนการวัดผลประเมินผล มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ จัดทำคู่มือการนำหลักสูตรไปใช้แบบอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลผ่าน Platform ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว



<b>Title</b>	THE GUIDELINES FOR CURRICULUM ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL INSTITUTES UNDER PHITSANULOK UTTARADIT SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE
<b>Author</b>	Suphakon Chanpen
<b>Advisor</b>	Assistant Professor Thirasak Uppamaiathichai, Ed.D.
<b>Academic Paper</b>	M.Ed. Independent Study in Educational Administration, Naresuan University, 2022
<b>Keywords</b>	Curriculum Administration Educational Institution Curriculum Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Province Uttaradit Province

### ABSTRACT

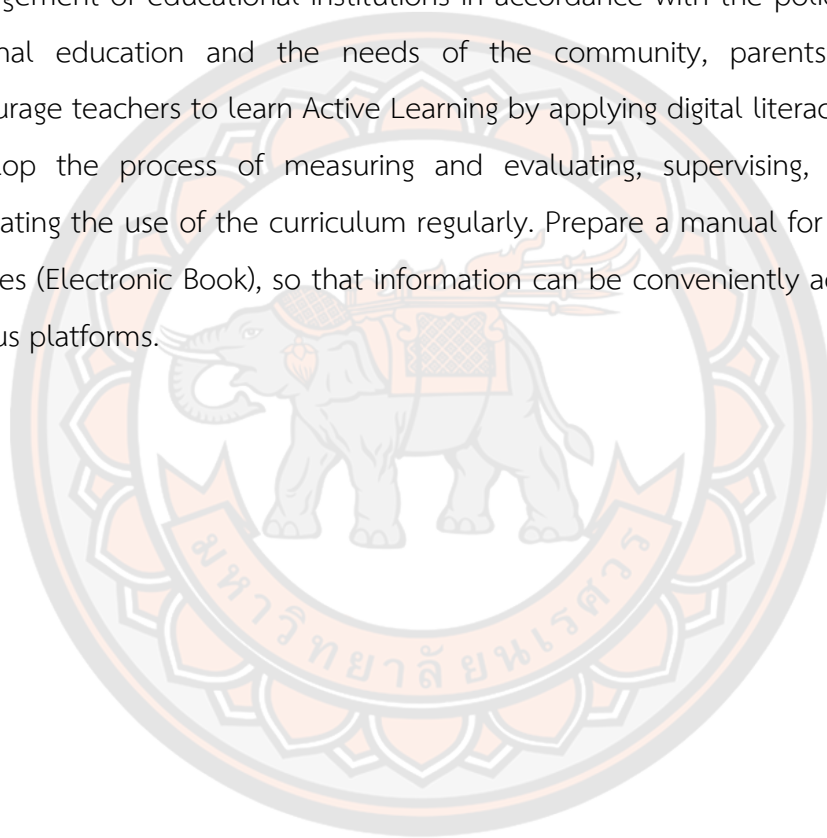
The objectives of this research were to study the guidelines for curriculum administration of educational institutes under Phitsanulok Uttaradit Secondary Education Service Area Office. Part 1 curriculum administration of educational institutes. The sample consisted of administrators and teachers in secondary schools under Phitsanulok Uttaradit Secondary Education Service Area Office, 331 people. The divided into school administrators Obtained by selective sampling of 57 people and teachers were obtained by random stratification according to the schools, 274 people. Data collection by questionnaire. Data were analyzed with mean values and the standard deviation. Part 2 study of the guidelines for curriculum administration of educational institutes under Phitsanulok Uttaradit Secondary Education Service Area Office. The group of informants includes experts, acquired by selective of 5 people. Collected data by interview form, analyze data with content analysis.

#### Summary of research results

1. Educational results of curriculum administration of educational institutes under Phitsanulok Uttaradit Secondary Education Service Area Office. Overall, there was a high level of practice. When considering each aspect, it was found that the

setting guidelines for measurement and evaluation have the highest practice and basic data analysis of curriculum administration have the lowest practice.

2. Study results of curriculum administration of educational institutes under Phitsanulok Uttaradit Secondary Education Service Area Office, it was found that the educational service area office should provide training, inviting expert speakers to provide knowledge in analyzing basic information necessary for curriculum management of educational institutions in accordance with the policy, objectives of national education and the needs of the community, parents and students. Encourage teachers to learn Active Learning by applying digital literacy technology to develop the process of measuring and evaluating, supervising, monitoring and evaluating the use of the curriculum regularly. Prepare a manual for using electronic courses (Electronic Book), so that information can be conveniently accessed through various platforms.





## ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในทุกเรื่อง พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ดร.อิทธิพงษ์ ตั้งสกุลเรืองไล่ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ดร.อรรถพงษ์ อินตะวงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนนครบางยางพิทยาคม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัยด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ และทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ดร.จิรวรรณ สุรเสียง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ นางสาวสุทธิลักษณ์ ภูริชัยพัฒน์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี นางเบญญาภา แสนเมือง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม นางกาญจนา จันทร์บุญนาถ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังทองพิทยาคม ผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลาอันมีค่าของท่านให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อนำเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ครู และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ครั้นนี้

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัยที่ให้อำนาจใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศ แต่ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ไม่นานก็น้อย



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร.....	8
ทฤษฎีของหลักสูตร.....	19
กระบวนการบริหารหลักสูตร.....	27
บริบทของการจัดการศึกษา.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53

บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	54
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์.....	54
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์.....	61
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	64
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์.....	65
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์.....	80
บทที่ 5 บทสรุป.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	111
ประวัติผู้วิจัย.....	131

## สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร .....	18
ตาราง 2 แสดงลักษณะสำคัญของแต่ละรูปแบบหลักสูตร .....	21
ตาราง 3 แสดงจุดแข็งและจุดอ่อนของรูปแบบของวิศวกรรมหลักสูตร .....	26
ตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการบริหารหลักสูตร.....	38
ตาราง 5 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน .....	43
ตาราง 6 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	55
ตาราง 7 แสดงวัน และเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	63
ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม .....	65
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวม.....	66
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร.....	67
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	69
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร.....	71

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้.....	73
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล.....	75
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้.....	77
ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร.....	79
ตาราง 17 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์.....	90

## สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงความแตกต่างของความหมายหลักสูตร.....	11
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53



# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์และการพัฒนาสังคม ซึ่งในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542) มาตรา 23 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน ส่งผลกระทบต่อด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษา จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหานักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลาย หลักสูตรและแผนการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน รวมถึงการเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเด็กยากจนหลุดจากระบบการศึกษา ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่ปฏิบัติตามเป้าหมาย

ดังนั้น การบริหารหลักสูตรจึงมีความสำคัญหลายประการดังนี้ 1. มีความสำคัญต่อความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของประชากรในอนาคตว่าควรมีความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร 2. มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในฐานะที่เป็นหลักของการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตร ได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษา เนื้อหาสาระ แนวการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล การบริหารจัดการ การประกันคุณภาพที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้



หลักสูตรบรรลุป่าประสงค์ของหลักสูตร 3. มีความสำคัญต่อผู้บริหารการศึกษาในฐานะที่เป็นกรอบการกำหนดนโยบายทางการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการส่งเสริม และควบคุมคุณภาพการศึกษา 4. มีความสำคัญต่อผู้สอน ในฐานะที่เป็นเครื่องมือชี้แนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนเพราะหลักสูตร จะทำให้ผู้สอนทราบเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระแนวทางการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการวัด และประเมินผล ที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ 5. มีความสำคัญต่อผู้เรียน และผู้ปกครอง ในฐานะ ที่ช่วยทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษา เช่น เนื้อหาสาระ ระยะเวลา ความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เมื่อสำเร็จการศึกษา เป็นต้น อีกทั้งยังช่วยในการวางแผนการเรียนตลอดหลักสูตร และการศึกษาต่อได้อย่างเป็นระบบ 6. มีความสำคัญต่อชุมชนในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชน ให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชนอาจมีความต้องการที่แตกต่างกัน (มารุต พัฒนาผล, 2562) และยังถือว่าหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางการสร้างลักษณะของพลเมืองของชาติ และสามารถทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตได้ เป็นเครื่องชี้นำทาง กำหนดแนวทางการจัดการความรู้ และประสบการณ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา จึงเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ และทักษะที่หลากหลายในการบริหารหลักสูตรโดยการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสังคม หลักสูตรมีความยืดหยุ่น เป็นพลวัต นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2564)

การดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ เกิดผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 ประเด็นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนย่อยการพัฒนาช่วงวัยเรียนวัยรุ่น ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและเสมอภาคด้านการศึกษา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) จึงกำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ตามแนวทางการขับเคลื่อน “สพม.พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พัฒนาวิถีใหม่ ได้วิถีคุณภาพ” มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพของหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มีคุณภาพสอดคล้อง



กับบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุม 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดอุตรดิตถ์ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น จำนวน 57 โรงเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมด้านการบริหารหลักสูตร รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสมดุลทุกด้าน พัฒนาระบบการวัด และประเมินผลผู้เรียนทุกระดับตามบริบทของสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

### ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ครูผู้สอนสามารถนำแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถนำแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน ให้โรงเรียนในสังกัดปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยแบ่งขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

## ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา  
พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหากระบวนการบริหารหลักสูตร มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร
4. ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล
6. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
7. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

### ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 57 โรงเรียน  
จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 57 คน และครู จำนวน 2,316 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น  
2,373 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 331  
คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จของ Krejcie & Morgan (1970, p. 607) โดยผู้บริหาร  
สถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 57 คน และครูได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตาม  
จำนวนสถานศึกษา จำนวน 274 คน

### ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

## ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ในแต่ละด้านมาศึกษาหาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

#### **ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล**

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในงานบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หรือผู้อำนวยการกลุ่ม นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตร และมีวุฒิ การศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน
2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตร และมีวุฒิ การศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
3. เป็นครูที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และมีประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

#### **ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา**

ตัวแปรที่ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

#### **นิยามศัพท์เฉพาะ**

1. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง แนวทางจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือในการ พัฒนาการศึกษาของชาติ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติ ของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยมีกระบวนการบริหาร หลักสูตร 7 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านปรัชญาการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านประเพณี วัฒนธรรม วิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียนในอนาคต ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของชุมชน สังคม และของสถานศึกษา

1.2 ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตรร่วมกับครูโดยกำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับ ผู้เรียนให้ครอบคลุมพฤติกรรม 3 ประเภท คือ ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รวมถึงทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรร่วมกับครูทำการคัดเลือกเนื้อหาและจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรอย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยากเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

1.4 ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดั่งาม ทักษะการคิด การสื่อสาร การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ทักษะชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี และการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลา เนื้อหา เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ และแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

1.6 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตร จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และมีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร และจัดให้มีการกำกับติดตาม นิเทศ การใช้หลักสูตร

1.7 ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกับครูโดยการประเมินผลความสำเร็จของหลักสูตร โดยมีการวางแผนการประเมินหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ประเมินก่อนใช้หลักสูตร ประเมินระหว่างใช้หลักสูตร ประเมินหลังใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบคุณภาพของการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. แนวทางการบริหารหลักสูตร หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่ควรนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษา โดยมีขั้นตอนของการบริหารหลักสูตร คือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ของการบริหารหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และความประพฤติของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2565

4. ครู หมายถึง ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2565



## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา  
พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร
  - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
  - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
2. ทฤษฎีของหลักสูตร
  - 2.1 ทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร
  - 2.2 ทฤษฎีวิวัฒนาการหลักสูตร
3. กระบวนการบริหารหลักสูตร
4. บริบทของการจัดการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

#### แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร

##### ความหมายหลักสูตรในบริบทประเทศไทย

รัตนา คำเพชรดี (2559, หน้า 65) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ทั้งกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมอื่นๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นหลัก ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ รวมทั้ง พัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเจริญอกงาม บรรลุตาม ความมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละระดับ

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560, หน้า 18) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทาง การจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมาย มวลประสบการณ์ ขอบข่าย เนื้อหาวิชา และกิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีพัฒนาการในด้านต่างๆ และเกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองในการดำรงชีวิตต่อไป



ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561, หน้า 10) กล่าวว่า ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรจะหมายถึง กระบวนการทั้งในและนอกชั้นเรียน ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้าเป็นระดับอุดมศึกษาจะหมายถึง เนื้อหาสาระที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้กับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เช่นกัน

ชวลิต ชุกาแพง (2561, หน้า 10) ได้สรุปไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐาน กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อ วัสดุต่างๆ ที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

กมลฉัตร กล่อมอิม (2562, หน้า 10) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาได้รวบรวมจัดทำไว้หรือจัดเตรียมสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เรียน โดยมีเนื้อหาสาระครบถ้วนอย่างมีระบบ สามารถเข้าใจได้ง่าย และมีจุดประสงค์ชัดเจน รวมทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและล้ำสมัย ตลอดจนการประเมินตามสถานการณ์จริง หรือตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านร่างกาย ทางด้านอารมณ์ ทางด้านสังคม และทางสติปัญญา ได้อย่างครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาหลักสูตร

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2562, หน้า 3) สรุปว่าหลักสูตรในการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรจะหมายถึง กระบวนการทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถ้าเป็นระดับอุดมศึกษา หลักสูตรจะหมายถึงเนื้อหาสาระที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เช่นกัน

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564, หน้า 28) สรุปว่าหมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองไปในทิศทางทางที่พึงปรารถนาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าหมายทิศทางของการจัดการศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ชุมชน และสังคม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564, หน้า 3) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

สิทธิพล อาจอินทร์ (2564, หน้า 5 - 6) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึง รายวิชา เนื้อหาสาระ แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมทางการศึกษา มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน

สรุปได้ว่าความหมายของหลักสูตรในบริบททางการศึกษาไทย คือ มวลประสบการณ์ และแนวทางการจัดการศึกษา ประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมาย มวลประสบการณ์ ขอบข่าย เนื้อหาวิชา



และกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายทิศทางของการจัดการศึกษา ด้านพฤติกรรม ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาได้อย่างครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

### **ความหมายของหลักสูตรในยุคศตวรรษที่ 19-20**

ความหมายหลักสูตรในยุคศตวรรษที่ 19-20 เป็นแนวคิดเริ่มแรกในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นทางการ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

Bobbitt (1918, p. 42) ได้ให้นิยามคำว่า "หลักสูตร" ว่าเป็นรายการของสิ่งต่างๆ ซึ่งเด็กและเยาวชนจะต้องทำและจะต้องประสบโดยการพัฒนาความสามารถเพื่อจะทำสิ่งต่างๆ ให้ดีและเหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่

Taba (1962, p. 11) ได้ให้ความหมายหลักสูตรว่าเป็นแผนสำหรับการเรียนรู้

Trump and Miller (1968, pp. 11-12) ให้ความหมายหลักสูตรว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่ผู้เรียนโดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน

Lewis and Miel (1972, p. 27) ให้ความหมายหลักสูตรว่าเป็นชุดของความตั้งใจเกี่ยวกับโอกาสในการสร้างข้อผูกพันของผู้เรียนกับบุคคลอื่นและกับสิ่งต่างๆ ภายในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมและในปีเดียวกัน

Lavatelli, Moore and Kalsounis (1972, pp. 1-2) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือชุดของการเรียน และประสบการณ์สำหรับผู้เรียนที่วางแผนไว้โดยโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการศึกษา

Ragan and Shepherd (1977, p. 192) ได้ให้นิยามหลักสูตรว่าเป็น ประสบการณ์ทุกชนิดของผู้เรียนที่โรงเรียนรับผิดชอบ รวมทั้งรายวิชาที่เปิดสอน เอกสารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ของแต่ละคน

Beauchamp (1981, p. 67) ได้ให้ความหมายหลักสูตรว่าเป็นแผนซึ่งประกอบด้วยประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในโรงเรียน

สรุปได้ว่าความหมายของหลักสูตรในยุคศตวรรษที่ 19-20 คือ กิจกรรมการเรียนการสอนจัดโดยสถานศึกษา เพื่อผู้เรียนในสถานศึกษา

### **ความหมายหลักสูตรในยุคศตวรรษที่ 21**

Oliva (2009, p. 3) นักการศึกษาด้านหลักสูตรได้ให้แง่คิดว่าความหมายของหลักสูตรมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับปรัชญา ความเชื่อของแต่ละบุคคล ซึ่งหลักสูตรอาจหมายถึงหลายๆ สิ่งต่อไปนี้ หลักสูตร คือ สิ่งที่ใช้สอนในโรงเรียน หลักสูตร คือ กลุ่มของวิชา หลักสูตร คือ เนื้อหาหลักสูตร คือ โปรแกรมของการเรียน หลักสูตร คือ กลุ่มของวัสดุอุปกรณ์ หลักสูตร คือ ลำดับของการสอน หลักสูตร คือ ชุดของศักยภาพตามจุดประสงค์ หลักสูตร คือ รายวิชาในการเรียน หลักสูตร คือ ทุกสิ่งที่ใช้ในโรงเรียน รวมทั้งกิจกรรมนอกห้องเรียน การแนะแนว และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

หลักสูตร คือ สิ่งที่ใช้สอนทั้งในและนอกโรงเรียน ที่ดำเนินการโดยโรงเรียน หลักสูตร คือ ทุกสิ่งทีวางแผนโดยโรงเรียน หลักสูตร คือ ชุดประสบการณ์ที่ได้มาจากผู้เรียนในโรงเรียน หลักสูตร คือ สิ่งที่ทำให้ประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินการของโรงเรียน

Parkay, Hass and Anctil (2010, p. 2) ได้ให้ความหมายหลักสูตรว่า เป็นรายวิชาในการเรียน เนื้อหารายวิชา แผนประสบการณ์การเรียนรู้ ความมุ่งหวังผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนได้เรียนจากโรงเรียน

Ornstein and Hunkins (2014, p. 59) ได้สรุปว่าหลักสูตรมีความหมายในหลายนัย ได้แก่ หลักสูตรคือ 1) แผนที่จะทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย 2) คือประสบการณ์ของผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียน 3) หลักสูตรคือระบบพัฒนาประชาชน 4) หลักสูตรคือสาขาในการศึกษา และสุดท้ายเขาสรุปว่า หลักสูตรคือเนื้อหาวิชา เช่นใน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ เป็นต้น แต่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาไม่ได้ หมายถึงเนื้อหาวิชามากนัก แต่เน้นในเรื่องหลักการต่างๆ ไปซึ่งอาจไม่ครอบคลุมรายวิชาหรือไม่ก็ได้

Glatthorn et.al (2016, p. 4) ได้ให้ความหมายหลักสูตรว่า คือ ชุดของแผนที่ใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ในโรงเรียน แผนในห้องเรียน และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนของผู้เรียน

สรุปได้ว่าความหมายของหลักสูตรในยุคศตวรรษที่ 21 คือ ประสบการณ์การเรียนรู้จัดโดยผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อผู้เรียนในสถานศึกษาและชุมชน



ภาพ 1 แสดงความแตกต่างของความหมายหลักสูตร

(ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2564 หน้า 60)

### ความสำคัญของหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 35) กล่าวว่า หลักสูตร คือ การประมวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรจึงเป็นเสมือนแผนที่กำหนดทิศทาง ในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมาย และมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

จิตติมา วรรณศรี (2557, หน้า 11) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ของ สถานศึกษา หลักสูตรทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้ทราบถึงจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะ และ คุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาแห่งนั้น นั่นหมายความว่า หลักสูตร มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับผลลัพธ์หรือมาตรฐาน (Outcomes/Ends) โดยมีการสอน เป็นวิธีการหรือ หนทาง (Means) ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์

เรณู บุญเสรษฐ (2561, หน้า 39) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการ จัดการศึกษาในฐานะที่เป็นแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดอนาคตทางการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และความประพฤติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน

ปฏิภาณ ตระการ (2561, หน้า 12) กล่าวว่า หลักสูตรยังกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564, หน้า 28) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นเอกสาร ทางราชการที่มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการจัดการศึกษา เป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษา ในระดับต่างๆ เป็นตัวกำหนดลักษณะและรูปแบบของสังคมในอนาคต และเป็นเครื่องชี้วัด ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญองกวมและพัฒนาการ ของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564, หน้า 53) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ เป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อคนในโลกหรือในชาติ ซึ่งหากมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ที่ดี การพัฒนาคนในอนาคตก็จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย แต่ทั้งนี้การคาดการณ์ในอนาคต ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอเพราะโลกในยุคนี้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาหลักสูตร อยู่เสมอจึงจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประเทศชาติสูงสุด

สิทธิพล อาจอินทร์ (2564, หน้า 7) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติใช้ในการทำนวยอนาคตของการศึกษาของชาติ เป็นเครื่องมือในการบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ กำหนดลักษณะของสังคมในอนาคตที่จะเป็นในรูปแบบใด เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และเป็นเกณฑ์มาตรฐานของการศึกษา

สรุปได้ว่าความสำคัญของหลักสูตร คือ เป็นแนวทางการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการศึกษาของชาติ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้

### องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนี้ว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้ใช้หลักสูตรมีความเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์ของตัวหลักสูตรทั้งหมดและช่วยให้ นำหลักสูตรไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรซึ่งหลักสูตรต้องมีองค์ประกอบอย่างครบถ้วน การพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ ควรต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอะไรบ้างที่จะทำให้การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างครอบคลุมและชัดเจน เนื่องจากหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่กำหนดทิศทาง วิธีการจัดการเรียนการสอนให้สนองตอบตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ สอดคล้องกันดังนี้

มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2561, หน้า 12) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 7 ส่วน ดังนี้

1. หลักการ เป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรนั้น บอกให้รู้ว่าหลักสูตรนั้นกำหนดไว้ในลักษณะเชิงปรัชญาของหลักสูตรจัดขึ้นเพื่ออะไร
2. จุดมุ่งหมาย แสดงความคาดหวังของหลักสูตรว่าผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้แล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไร
3. จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดประสงค์ ของกลุ่มวิชาและรายวิชา ระบุเฉพาะเจาะจงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชาและแต่ละรายวิชา
4. โครงสร้างของหลักสูตร แสดงภาพรวมของทั้งหลักสูตรว่าได้จัดเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตรในลักษณะใด สัดส่วนของเนื้อหาและประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน แสดงการแบ่งเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร
5. เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการได้ลงมือทำหรือปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ต่างๆ

6. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยแนวทางหรือวิธีการวัดผล และประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์รายวิชา จุดประสงค์กลุ่มวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วหรือยังรวมถึงระยะเวลาการประเมินผล

7. แนวทางการใช้หลักสูตร เป็นการให้คำแนะนำแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการใช้หลักสูตร ให้ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

กมลฉัตร กล่อมอิม (2562, หน้า 14) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 5 ส่วน ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการของหลักสูตร เป็นการระบุถึงความจำเป็นเหตุผลของการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสิ่งที่ต้องการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นการระบุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการ ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. โครงสร้างของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาสาระการเรียนรู้ คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ เป็นการกำหนดรายละเอียดเนื้อหาสาระสำคัญ ขอบเขต ของหลักสูตร ตลอดจนรายละเอียดสิ่งที่ต้องการให้เกิดผลสัมฤทธิ์และสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ในการเรียนรู้รายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจรายละเอียดของโครงสร้างของหลักสูตร พร้อมทั้งรายวิชาสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้

4. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ การใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. แนวทางการวัดและประเมินผล เป็นการระบุถึงวิธีการกระบวนการวัดและประเมินผล โดยเครื่องมือวัดผลและประเมินผล สอดคล้องตามสภาพจริงที่สะท้อนผู้เรียนอย่างแท้จริง

กษมา ชนะวงค์ (2564, หน้า 14-16) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 4 ส่วนดังนี้

1. จุดประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตร เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เนื้อหาวิชา หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตลอดจนทักษะ ประสบการณ์ และความสามารถที่ต้องการให้นักเรียนมี ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาแกนและการเสริมสร้างทักษะที่สำคัญควบคู่กัน

3. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากกว่าการเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว ตลอดจนแนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ



4. การประเมินผล หมายถึง วิธีการ กระบวนการวัดและประเมินผล โดยเครื่องมือวัดผล และประเมินผลที่สะท้อนผู้เรียนอย่างแท้จริง ควรมีการประเมินหลายครั้ง คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564, หน้า 35-36) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 5 ส่วนดังนี้

1. หลักการ เป็นส่วนที่กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นของการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร โดยจะกล่าวถึงจุดเน้นของหลักสูตร (หลักสูตรอะไร) คุณสมบัติขั้นต่ำของผู้เรียน (จัดให้ใคร) และวิธีการจัด (จัดอย่างไร)

2. จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์ เป็นส่วนหนึ่งที่กล่าวถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผลผลิตหลักสูตรหรือผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตร ซึ่งมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากกว่าเป้าหมายโดยจะกำหนดไว้ในแต่ละเนื้อหาวิชา จะต้องกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน

3. โครงสร้าง เป็นส่วนหนึ่งที่กล่าวถึงเนื้อหาวิชาที่จัดไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยจะบอกถึงรายละเอียดในเรื่อง จำนวนหน่วยกิต กลุ่มวิชา รายวิชา และรายละเอียดเนื้อหาวิชา

4. แนวทางดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งที่กล่าวถึง กระบวนการ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้เนื้อหาวิชา ประสบการณ์แก่ผู้เรียน

5. การประเมินการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงกระบวนการ วิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบและตัดสินว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะบรรลุตามที่จุดประสงค์ และเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564, หน้า 63) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 4 ส่วน ดังนี้

1. จุดประสงค์ (Objectives) มีความสำคัญยิ่งเนื่องจากจุดประสงค์จะเป็นแนวทางของการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนรู้ว่าจุดประสงค์อะไรบ้างในการสอน ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนใคร สอนทำไม และจะมีวิธีการสอนและประเมินผลอย่างไร

2. เนื้อหา (Subject matter) หมายถึง สารของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ เนื้อหาวิชาจะเป็นรายละเอียดของสารความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวที่นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. วิธีสอนและการจัดการอย่างเป็นระบบ (Methods and organization) เป็นการแปลงจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรไปสู่การสอนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้โดยใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน โดยประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตร หรือไม่ โดยใช้จุดประสงค์เป็นแนวทางหรือเป็นเกณฑ์ในการประเมิน

สิทธิพล อัจฉินทร์ (2564, หน้า 11-12) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 4 ส่วน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรถือเป็นองค์ประกอบแรกของหลักสูตรที่แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังของหลักสูตรว่าผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนั้นๆ จะมีคุณสมบัติคุณลักษณะอย่างไร ควรมีพฤติกรรมอะไรบ้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

2. เนื้อหาสาระ หลักสูตรจะต้องกำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่แสดงให้เห็นถึงขอบข่ายของเนื้อหาสาระต่างๆ ทั้งหมดที่ผู้เรียนจะต้องได้รับ ซึ่งเนื้อหาที่ได้รับเลือกมาบรรจุในหลักสูตรนั้น จะต้องเป็นเนื้อหาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติ คุณลักษณะ และพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

3. แนวการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้หรือการแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนได้รับเนื้อหาสาระตามที่กำหนดไว้ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติ คุณลักษณะ และพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4. การประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้มาว่าของสิ่งนั้นมีคุณภาพหรือคุณค่าอย่างไรเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น การประเมินผลการเรียนรู้จึงเป็นการกำหนดแนวทางการพิจารณาตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ และข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะเป็นข้อมูลสำคัญในการใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อปรับปรุงในทุกๆ องค์ประกอบของหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

Taba (1962, pp. 422-423) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 4 ส่วนดังนี้

1. จุดประสงค์ทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
2. เนื้อหาสาระ
3. วิธีการจัดการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผล



ไทเลอร์ (Tyler, 1971, p. 1) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 4 ส่วนดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Educational Purposes) จากคำถามที่ว่า “อะไรบ้างที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้”
2. ประสบการณ์ทางการศึกษา (Educational experiences) จากคำถามที่ว่า “โรงเรียนจะจัดประสบการณ์อะไรบ้างที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้”
3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of educational experience) จากคำถามที่ว่า “โรงเรียนจะจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร”
4. วิธีการประเมิน (Determination of what to evaluate) “จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นๆ แล้ว”

โบแชมพ์ (Beauchamp, 1981, p. 10) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 4 ส่วน ดังนี้

1. ขอบข่ายเนื้อหา
2. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะ
3. การวางแผนการใช้หลักสูตร
4. การพิจารณาตัดสิน

สตาร์ค และ แลตตุคา (Stark and Lattuca, 2009, p. 35) ได้นำเสนอถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามี 8 ส่วน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. การจัดลำดับสาระการเรียนรู้
4. กระบวนการเรียนการสอน
5. การประเมินผล
6. ทรัพยากรทางการเรียนการสอน
7. ผู้เรียน
8. การนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร



จากตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตร โดยแสดงในรูปความถี่ และคัดเลือกองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 70 ของความถี่ทั้งหมด ตลอดจนมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาหลักสูตร
3. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. แนวทางการวัดและประเมินผล

## ทฤษฎีของหลักสูตร

### ทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร

การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) นับว่ามีความสำคัญเป็นเบื้องต้นที่นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีความเข้าใจ ซึ่งถ้าไม่เข้าใจอย่างดีแล้วก็จะไม่สามารถออกแบบหลักสูตรที่ดีได้ ซึ่งการออกแบบหลักสูตรนั้นนักพัฒนาหลักสูตรต้องเรียนรู้ 2 ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร และการกำหนดรูปแบบของหลักสูตรดังนี้

องค์ประกอบของหลักสูตร สิ่งแรกที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องเรียนรู้เพื่อออกแบบหลักสูตรที่ดีก็คือ การจัดส่วนประกอบหรือองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรให้สัมพันธ์กัน ซึ่ง Taba (1962, p. 422-423); Ornstein and Hunkins (2014, p 236) และ Tyler (1971, p. 1) ต่างเห็นสอดคล้องกันว่าองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญควรมี 4 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์เนื้อหาวิธีสอน และการดำเนินการและการประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันดังนี้

1. จุดประสงค์ (Objectives) เป็นแนวทางการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนรู้ว่า มีจุดประสงค์อะไรบ้างในการสอน ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนใคร สอนทำไม และจะมีวิธีการสอน และประเมินผลอย่างไร
2. เนื้อหา (Subject matter) เป็นสาระของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ ให้กับผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. วิธีสอนและการดำเนินการ (Methods and organization) โดยการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความรู้ทักษะกระบวนการ จิตใจที่ดี และคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้
4. การประเมินผลหลักสูตร (Assessment) ในอดีตจะใช้คำว่าประเมิน (Evaluation) เพื่อตัดสินผลการเรียน แต่ในอนาคตจะเปลี่ยนเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ

(Formative assessment) โดยประเมินผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการคิด และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการทราบถึงทฤษฎีการออกแบบหลักสูตรที่ว่าหลักสูตรประกอบด้วยอะไรบ้างนี่จะเป็นแนวทางสำหรับนักพัฒนาหลักสูตรดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย และออกแบบหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์กันในทุกองค์ประกอบ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบเดียวกันและมองเห็นภาพหลักสูตรที่เข้าใจตรงกันทั้งนักพัฒนาหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตร

**การกำหนดรูปแบบของหลักสูตร** ประเด็นที่สองที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องเรียนรู้เพื่อนำไปออกแบบหลักสูตรให้มีคุณภาพนั้นก็คือการกำหนดรูปแบบของหลักสูตร ซึ่งในที่นี้แนะนำให้เห็นบางรูปแบบที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรได้ 6 รูปแบบ รายละเอียดดังตาราง 2



ตาราง 2 แสดงลักษณะสำคัญของแต่ละรูปแบบหลักสูตร

รูปแบบหลักสูตร	ลักษณะสำคัญ
<p>1. หลักสูตรที่ยึดสาขาวิชา/เนื้อหาวิชาเป็นหลัก</p>	<p><u>จุดมุ่งหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่างๆ</li> </ul> <p><u>เนื้อหาสาระ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- จัดเป็นรายวิชาสัมพันธ์วิชาหมวดวิชาแกนวิชาบูรณาการ</li> </ul> <p><u>การจัดประสบการณ์การเรียนรู้</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ถ่ายทอดความรู้จากครูที่มีความรู้เฉพาะแต่ละวิชา</li> </ul> <p><u>การประเมินผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ประเมินตามจุดประสงค์</li> </ul>
<p>2. หลักสูตรที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก</p>	<p><u>จุดมุ่งหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เน้นพัฒนาตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียน</li> </ul> <p><u>เนื้อหาสาระ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เนื้อหาสาระยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการและสนใจของผู้เรียน</li> </ul> <p><u>การจัดประสบการณ์การเรียนรู้</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก</li> </ul> <p><u>การประเมินผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เน้นประเมินเพื่อพัฒนาตัวผู้เรียนความจำจะให้ความสำคัญน้อย</li> </ul>

รูปแบบหลักสูตร	ลักษณะสำคัญ
<p>3. หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและปัญหา สังคมเป็นหลัก</p>	<p><u>จุดมุ่งหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- มุ่งเน้นกิจกรรมและปัญหาสังคมสร้างการทำงานร่วมกัน</li> </ul> <p><u>เนื้อหาสาระ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- กิจกรรมและปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม บูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆ</li> </ul> <p><u>การจัดประสบการณ์การเรียนรู้</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เน้นกระบวนการทำงานร่วมกันผ่าน โครงงานกิจกรรมในสังคม</li> </ul> <p><u>การประเมินผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เน้นการสร้างสรรค์สังคมที่มีผู้เรียนเป็นผู้ ร่วมประเมิน</li> </ul>
<p>4. หลักสูตรที่ยึดทักษะกระบวนการเป็น หลัก</p>	<p><u>จุดมุ่งหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- มุ่งเน้นความสามารถในการดำเนินการ แก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ</li> </ul> <p><u>เนื้อหาสาระ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เนื้อหาเน้นที่กระบวนการปฏิบัติงานใน เรื่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต</li> </ul> <p><u>การจัดประสบการณ์การเรียนรู้</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงครูจัดประสบการณ์ และประสานงาน</li> </ul> <p><u>การประเมินผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เน้นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงาน ผลงานที่สำเร็จเป็นส่วนประกอบ</li> </ul>

รูปแบบหลักสูตร	ลักษณะสำคัญ
5. หลักสูตรที่ยึดสมรรถภาพเป็นหลัก	<p><u>จุดมุ่งหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- มุ่งเน้นความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ</li> </ul> <p><u>เนื้อหาสาระ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- กำหนดเนื้อหาความรู้จากพื้นฐานให้ลึกซึ้งที่เน้นการฝึกปฏิบัติงานเกิดความชำนาญ</li> </ul> <p><u>การจัดประสบการณ์การเรียนรู้</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ให้ความรู้พื้นฐานก่อนและแล้วฝึกงานจนชำนาญผู้สอนประสานงานจะตรวจสอบสมรรถภาพผู้เรียน</li> </ul> <p><u>การประเมินผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- มุ่งประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ</li> </ul>
6. หลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต	<p><u>จุดมุ่งหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต</li> </ul> <p><u>เนื้อหาสาระ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เรียนสิ่งที่จำเป็นในการทำงานและดำรงชีวิตจริงในอนาคต</li> </ul> <p><u>การจัดประสบการณ์การเรียนรู้</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการทำงานและการเรียนโดยใช้การเรียนออนไลน์ช่วยเรียนรู้</li> </ul> <p><u>การประเมินผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ประเมินการเรียนจากการปฏิบัติงานจริงในสิ่งที่นำไปใช้ได้ในชีวิตจริง</li> </ul>



จากตาราง 2 สรุปได้ว่า ทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร คือ องค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อหา วิธีสอนและการดำเนินการ การประเมินผลหลักสูตร และการกำหนดรูปแบบของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ หลักสูตรที่ยึดสาขาวิชา/เนื้อหาวิชาเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและปัญหาสังคมเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดทักษะกระบวนการเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดสมรรถภาพเป็นหลัก และหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

### ทฤษฎีวิศวกรรมหลักสูตร

วิศวกรรมหลักสูตร (Curriculum Engineering) เป็นศัพท์ใหม่ในยุคหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งหมายถึงกระบวนการทุกอย่างที่จำเป็นในการทำให้ระบบหลักสูตรเกิดขึ้นในสถานศึกษา ได้แก่ การสร้างหรือจัดทำหลักสูตร การใช้หลักสูตร การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร และการประเมินระบบหลักสูตร (Beauchamp, 1981, p. 108) วิศวกรรมหลักสูตรจึงมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพ และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้มากที่สุด ดังเช่น การพัฒนาหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากส่วนกลางแล้วดำเนินนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตร หรือการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้วนำไปสู่การปฏิบัติการสอนในคณะต่างๆ เพื่อพัฒนา นิสิต หรือนักศึกษาให้มีคุณภาพตามที่สังคมคาดหวัง รูปแบบของวิศวกรรมหลักสูตร (Models for Curriculum Engineering) นี้มีการดำเนินการมาในหลายรูปแบบซึ่งมีความเหมาะสมเฉพาะในแต่ละยุคแต่ละสมัยดังนี้

รูปแบบการบริหาร (The Administrative Model) รูปแบบวิศวกรรมหลักสูตรดั้งเดิมที่มีความคุ้นเคยกันมากก็คือ รูปแบบการบริหาร (Administrative Model) หรือกระบวนการดำเนินการจากเบื้องบนไปสู่เบื้องล่างการทำงานในรูปแบบนี้มักจะเป็นการจัดทำหลักสูตรสำหรับใช้กับหน่วยงานภายในระบบบริหารอันเดียวกัน โดยมากจะดำเนินการในลักษณะของการจัดตั้ง คณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการ คณะกรรมการจะเป็นผู้สร้างหลักสูตร และเตรียมการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ตามรูปแบบนี้ผู้ใช้หลักสูตรจะไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดสร้างหรือวางแนวทางในการใช้หลักสูตร ผู้ใช้หลักสูตรจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระและเทคนิควิธีต่างๆ และต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในหลักสูตรภายหลังที่ได้มีการประกาศให้มีการใช้หลักสูตรแล้ว ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรแบบนี้จึงไม่มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยเพียงพอ และคุณภาพของการใช้หลักสูตรจึงไม่ค่อยสูงนักรูปแบบนี้จะเห็นชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) ที่ส่วนกลางโดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลางขึ้นแล้วสั่งการให้สถานศึกษา นำไปใช้หรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้ ซึ่งนับว่าเป็น

จุดอ่อนของหลักสูตรที่ขาดความเป็นอิสระของสถานศึกษา และท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง

รูปแบบการปฏิบัติการจากเบื้องล่าง (The Grass Roots Model) รูปแบบการจัดทำหลักสูตรแบบนี้จะเป็นรูปแบบตรงกันข้ามกับแบบแรก การจัดทำหลักสูตรในลักษณะของการปฏิบัติการจากเบื้องล่างไปสู่เบื้องบนนี้มาจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่าการพัฒนาหลักสูตรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพถ้าหากครูผู้ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังสมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรด้วยสำหรับจุดอ่อนของการจัดทำหลักสูตรแบบนี้จะมีปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการมีส่วนร่วม และขาดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานตัวอย่างเช่น การพัฒนาหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันที่คณาจารย์ในคณะได้เป็นผู้พัฒนาหลักสูตรของตนเองขึ้นมาแล้วเสนอสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้อนุมัติใช้หลักสูตร และอาจารย์ถึงสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีโอกาสบางส่วนในการพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมตามบริบทของสถานศึกษาตนเองเพื่อใช้พัฒนาผู้เรียนของตนเอง

รูปแบบการสาธิต (The Demonstration Model) การสาธิตเพื่อการพัฒนาหลักสูตรผู้ทดลองภายในโรงเรียน จุดประสงค์ที่สำคัญของการดำเนินการแบบนี้ก็คือการวิจัยเพื่อพัฒนาจะกระทำได้ 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรกเป็นการแยกหน่วยการสอนเป็นหน่วยย่อยๆ และให้ครูเป็น (Research and Development) ส่วนในลักษณะหลังจะเป็นการดำเนินการไม่ค่อยเป็นทางการมากนักโดยมีคณะครูที่มีความสงสัยหรือไม่พึงพอใจในส่วนหนึ่งส่วนใดของหลักสูตรก็อาจจะร่วมกันแสวงหาสิ่งใหม่ หรือวิธีการใหม่ในการทำงาน ซึ่งรูปแบบนี้จุดเด่นคือมีการทดลองใช้หลักสูตรก่อนใช้ในสถานการณ์จริงทำให้ได้หลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้มากที่สุด

รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The Systematic Action - Research Model) การดำเนินการ ให้ได้มาซึ่งหลักสูตรโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (actricr) – research) นี้มีความเชื่อหรือข้อสมมติ (assumptions) ที่ว่า “การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรคือการเปลี่ยนแปลงสังคมการจัดทำหลักสูตรโดยวิธีนี้ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ประการคือ มนุษย์สัมพันธ์ องค์กรโรงเรียนและสังคม และผู้เชี่ยวชาญทางเนื้อหาวิชาการจัดทำหลักสูตรโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติจะเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลในองค์กร และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชาโดยอาศัยความมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน การจัดทำหลักสูตรตามรูปแบบนี้จึงเป็นรูปแบบที่เป็นประชาธิปไตย และมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมรูปแบบนี้จะมีความแตกต่างจากรูปแบบการบริหารซึ่งเป็นการสั่งการจากเบื้องบนไปสู่เบื้องล่างแต่ขณะเดียวกันก็ไม่ได้หละหลวมโดยไม่มีโครงสร้างเหมือนกับแบบการจัดทำหลักสูตรโดยผู้ปฏิบัติ (grassroots model)

รูปแบบการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นฐานในการกำหนดหลักสูตร (Computer - Based Model) การจัดทำหลักสูตรโดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นรากฐานในการจัดทำนั้นว่าเป็นรูปแบบการจัดทำหลักสูตรที่เกิดขึ้นมาใหม่ในยุคที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดทำหลักสูตรแบบนี้จะมีการบรรจุรายการต่างๆ จำนวนมากมายไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ หลักสูตรจะจัดทำขึ้นโดยการให้ผู้เรียนและผู้สอนกรอกข้อมูลลงในบัตรรายการ เมื่อข้อมูลต่างๆ ถูกป้อนเข้าในเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว เครื่องคอมพิวเตอร์ก็จะใช้ข้อมูลเหล่านั้นเป็นรากฐานในการจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้เรียนแต่ละคนเมื่อกระบวนการเรียนการสอนได้ผ่านไปแล้ว ทั้งผู้เรียนและผู้สอนก็จะส่งข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ก็จะทำการเปลี่ยนข้อมูลให้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการดำเนินการจัดทำหลักสูตรแบบนี้ยังไม่สมบูรณ์แบบแต่ในอนาคตบทบาทของเทคโนโลยีจะช่วยพัฒนาหลักสูตรได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น

### ตาราง 3 แสดงจุดแข็งและจุดอ่อนของรูปแบบของวิศวกรรมหลักสูตร

รูปแบบของวิศวกรรมหลักสูตร	จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. รูปแบบการบริหาร (The Administrative Model)	สั่งการได้เร็วปฏิบัติตามเป็น แนวทางเดียวกัน	ขาดการมีส่วนร่วมในการ สร้างและการใช้หลักสูตรมี คุณภาพต่ำ
2. รูปแบบการปฏิบัติการจาก เบื้องล่าง (The Grass Roots Model)	เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตร	ขาดความรับผิดชอบของผู้ มีส่วนร่วมและขาดความ เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน
3. รูปแบบการสาธิต (The Demonstration Model)	มีการทดลองใช้หลักสูตร (try out) ซึ่งจะทำได้ หลักสูตรที่เหมาะสมกับการ ใช้จริง	มีการทดลองใช้หลักสูตร เพียงบางส่วนบุคคลหรือ สถาบันที่ไม่มีส่วนร่วมใน การทดลองใช้ก็มักปฏิเสธ การใช้หลักสูตรนั้น
4. รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The Systematic Action- Research Model)	มีการทำงานร่วมกันของ ผู้เชี่ยวชาญและวิจัยพัฒนา หลักสูตรที่สอดคล้องกับ ความเป็นจริงของสังคม	เป็นการทำงานของบุคคลที่ เชี่ยวชาญที่อาจใช้เวลานาน ในการพัฒนาหลักสูตรและ ผู้ปฏิบัติอาจขาดการมีส่วน ร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบของวิศวกรรมหลักสูตร	จุดแข็ง	จุดอ่อน
5. รูปแบบการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นฐานในการจัดทำ (Computer - Based Model)	ทันสมัยได้ข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร	ยังเป็นเรื่องใหม่ที่ต้องเตรียมความพร้อมผู้เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

จากตาราง 3 สรุปได้ว่า ทฤษฎีวิศวกรรมหลักสูตร คือ การสร้างหรือจัดทำหลักสูตร การใช้หลักสูตร การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร และการประเมินระบบหลักสูตร มีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้มากที่สุด ซึ่งรูปแบบของวิศวกรรมหลักสูตร มี 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการบริหาร รูปแบบการปฏิบัติการ จากเบื้องล่าง รูปแบบการสาธิต รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และรูปแบบการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นฐานในการจัดทำ

### กระบวนการบริหารหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 291-292) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 7 ชั้น ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอาจประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน
2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่างๆ มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน
3. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (รายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม เวลาเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชาแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเกณฑ์การจบการศึกษา พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดและประเมินผล เพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา



4. ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหลักสูตร เมื่อจัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในการเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา ควรจะมีการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม โดยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หรือการรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ นำเสนอร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบการวัดและประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสถานศึกษาก็นำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว ให้จัดทำเป็นประกาศหรือคำสั่งเรื่อง ให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม หรือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ลงนามเพียงผู้เดียว

6. ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชา ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายต่อไป

7. วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร ให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

มารุต พัฒนาผล (2562, หน้า 21-22) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 6 ชั้น ดังนี้

1. การขออนุมัติใช้หลักสูตร หมายถึง การนำเอกสารหลักสูตร เสนอคณะกรรมการควบคุมคุณภาพหลักสูตร เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติให้ใช้หลักสูตร ซึ่งคณะกรรมการจะร่วมกันพิจารณาถึงประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย

2. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสู่กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง การสื่อสารสาระสำคัญ เกี่ยวกับหลักสูตรจากผู้รับผิดชอบหลักสูตรไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตร

3. การวางแผนการใช้หลักสูตร หมายถึง การเตรียมความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตร เพื่อให้การใช้หลักสูตร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. การกำหนดทรัพยากรหลักสูตร หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสม กับการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ

5. การกำหนดคณะกรรมการบริหารหลักสูตร หมายถึง การกำหนดคณะบุคคล ผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย และดูแลคุณภาพทางวิชาการ เพื่อให้กำกับดูแลคุณภาพของหลักสูตร บนพื้นฐานหลักวิชาการ

6. การกำกับ ดูแล และนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564, หน้า 281-282) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 8 ชั้น ดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตร
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ที่สำคัญจำเป็นในขั้นตอนแรกก็นำมากำหนดเป้าหมายของหลักสูตรให้ชัดเจน โดยทั่วไปจะกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายทางการศึกษาทั่วไปมี 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย หรือครอบคลุมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรืออาจจะมีจุดเน้นในลักษณะพิเศษใดๆ ตามผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
3. การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร เป็นการคัดเลือก และจัดเนื้อหาสาระที่คำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหาวิชา ภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
4. การกำหนดการจัดประสบการณ์ เป็นการคัดเลือก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรรวมทั้งพิจารณาความเหมาะสมกับเวลา ความยากง่าย และความต่อเนื่อง
5. การกำหนดแนวทางและวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่
6. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ มีกระบวนการตั้งแต่การวางแผนการใช้หลักสูตรโดยการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรหรือเอกสารประกอบหลักสูตร ประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อสร้างการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร เตรียมบุคลากร บริหารและบริการหลักสูตร ดำเนินการสอนตามหลักสูตร และนิเทศการใช้หลักสูตร
7. การประเมินผลหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ดำเนินการได้เป็น 3 ระยะด้วยกัน ทั้งประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบผลของการใช้หลักสูตรในระหว่างที่หลักสูตรกำลังใช้อยู่และยังไม่ครบถ้วนตามกำหนดเวลา และประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินผลรวบยอดจะจัดทำเมื่อนำหลักสูตรไปใช้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลว่าหลักสูตรสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือควรจะแก้ไขหลักสูตรอย่างไร จะทำให้ได้ข้อมูลสำคัญเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรกระบวนการประเมินผลหลักสูตรประกอบด้วย การวางแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการประเมินผลหลักสูตรได้ทั้งการประเมินย่อย การประเมินรวบยอด



การประเมินระบบหลักสูตร ระบบการบริหารและสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

8. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เป็นการนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรให้ดีขึ้นอาจเป็นได้ทั้งการปรับปรุงเพียงเล็กน้อย หรือปรับหรือโครงสร้างต่างๆ หรืออาจต้อง ปรับใหม่

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564, หน้า 193-200) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 8 ชั้น ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลสำคัญและทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้รอบด้าน การเปลี่ยนแปลง ของโลก เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎี การเรียนรู้ของสมอง ทฤษฎีพัฒนาการผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลด้านความต้องการของผู้เรียน และสังคม ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นักพัฒนาหลักสูตรต้องศึกษาให้เห็นภาพในอนาคต ที่เกี่ยวกับทักษะ ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเป็นเป้าหมายสำคัญของหลักสูตรที่ทุกส่วนของหลักสูตร ต้องมุ่งไปที่ทักษะผู้เรียนในอนาคตเพื่อพัฒนาเขาให้สามารถดำเนินชีวิตในอนาคตได้ ทั้งนี้ทักษะ ที่จำเป็นในอนาคต เช่น ทักษะ 3Rs 8CS 2Ls เป็นต้น

2. กำหนดรูปแบบของหลักสูตร เป็นการเลือกรูปแบบของหลักสูตรเพื่อใช้เป็นกรอบ ในการพัฒนาหลักสูตร ดังเช่น รูปแบบหลักสูตรที่ยึดสาขาวิชา/เนื้อหาวิชาเป็นหลัก ที่มุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่างๆ โดยการถ่ายทอดความรู้จากครูที่มีความรู้เฉพาะแต่ละวิชา ซึ่งในอดีต เป็นที่นิยมใช้มานาน และคงไม่เหมาะสมกับโลกอนาคตแล้ว แต่ในอนาคตนักพัฒนาหลักสูตร ควรไปเลือกรูปแบบของหลักสูตรที่ยึดความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ที่เนื้อหา สารมีความยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนมีการเปิดโอกาสให้เด็กเรียน ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก นอกจากนี้อาจใช้รูปแบบหลักสูตรอื่นมาผสมผสาน เช่น รูปแบบหลักสูตรที่ยึดกิจกรรม และปัญหาสังคมเป็นหลัก ที่มุ่งเน้นกิจกรรมและปัญหาสังคมสร้าง การทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรม และปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม บูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆ และเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันหรือการทำโครงการกิจกรรมในสังคม หรือในอนาคตจะเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมากนักพัฒนาหลักสูตรอาจนำรูปแบบหลักสูตร ที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตผู้เรียนจะได้เรียนสิ่งที่จำเป็น ในการทำงาน และดำรงชีวิตจริงในอนาคต เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการทำงาน และเรียนโดยใช้ การเรียนออนไลน์ช่วยเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญมาก เพราะใช้เป็นเป้าหมายสำหรับผู้สอนในการจัดเตรียมเนื้อหา และวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่จุดมุ่งหมายกำหนดไว้ และมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารหลักสูตร

ที่จะบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นนักพัฒนาหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี เช่น จุดมุ่งหมายนั้นควรตั้งอยู่บนรากฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และความต้องการของเด็กในอนาคตมุ่งสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียมค่านิยมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม เน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ทักษะ และจิตใจที่ดีงาม เป็นจุดมุ่งหมายที่มีความชัดเจนและไม่มี ความขัดแย้งกันเอง และจุดมุ่งหมายทุกประการมีความต่อเนื่องสอดคล้องกัน และจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรที่ดีควรจะยืดหยุ่น และนำไปปฏิบัติได้จริงเมื่อมีสภาพสังคมหรือปัจจัยอื่นเปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถปรับให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และอนาคตได้ ซึ่งในการกำหนด พฤติกรรมของผู้เรียนอาจกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรม 3 ประเภท คือ ทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) จิตพิสัย (Affective domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor domain) และการกำหนดจุดมุ่งหมายต้องคำนึงถึงทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยเสมอ และต้อง กำหนดกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) ของผู้เรียนเพิ่มเติมเข้าไปอีกด้วยจึงจะทำให้ผู้เรียนมี ทักษะแห่งอนาคตได้

4. กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ควรจัดให้สอดคล้องสัมพันธ์กันเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยในการเลือกเนื้อหาสาระนักพัฒนาหลักสูตรต้องเลือกให้สอดคล้อง กับโลกที่เปลี่ยนไป โดยคำนึงถึงเป้าหมายของการศึกษาโลก และระดับชาติรวมทั้งความต้องการของ ผู้เรียน และสังคมมีความครอบคลุมและสมดุลของเนื้อหาสาระทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และกระบวนการเรียนรู้ มีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกของเนื้อหาสาระด้วย มีความถูกต้องทันสมัยกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเป็นเนื้อหาที่เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ที่สามารถนำไปสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ รวมทั้งนำไปเรียนต่อในระดับชั้นสูงขึ้น และนำไปใช้ชีวิตจริงได้ ดังนั้นในการจัดเนื้อหาจึงควรมีการ ลำดับเนื้อหาสาระที่ดี จัดเป็นระบบที่ต่อเนื่องกันจากง่ายไปหายากเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจน และเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย

5. กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักสูตรต้องกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ ทักษะและจิตใจ บรรลุตามที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดไว้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ พัฒนานตนเองได้ตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ และเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริงจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แสวงหาความรู้ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้ค้นคว้า พิสูจน์ ทดลองปฏิบัติได้คิดได้ทำ รักการอ่านผสมผสานกับสาระความรู้ด้านต่างๆ

อย่างสมดุล ผู้เรียนเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ เช่น ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ (Research-based learning) กระบวนการเรียนรู้จากโครงการงาน (Project-based learning) กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) เป็นต้น และสร้างผลงานของตนเองออกมาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งที่ทันสมัย โดยการเรียนในอนาคตเป็นการใช้เทคโนโลยีทันสมัย ดังนั้นผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้มากขึ้น เช่น ผู้เรียนได้ฝึกการสืบค้นโดยใช้สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต (Tablet) การเรียนผ่านระบบออนไลน์การเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) การเรียนหรือประชุมร่วมกันผ่านแอปพลิเคชัน (application) ต่างๆ เช่น Google Teams, ZOOM Cloud Meetings, Skype, Line video call, Facebook Messenger ผู้เรียนมีความรู้ควบคู่คุณธรรม โดยปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พึงงาม มีทักษะการคิด การสื่อสาร การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ทักษะชีวิตทักษะในการใช้เทคโนโลยีประยุกต์ใช้เป็นและแก้ปัญหาได้

6. กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเอง เพื่อใช้ผลการประเมินการเรียนไปกระตุ้นความพร้อมและแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนและเพื่อประโยชน์ในการวิจัย และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร เป็นต้น ดังนั้นในหลักสูตรจึงต้องกำหนดแนวทางการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการประเมินอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อมั่นได้ เป็นกลาง และมีความยุติธรรม ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมกับการประเมิน โดยใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งประกอบกัน มีการให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและมีการนำผลที่ได้มาสะท้อน และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

7. การนำหลักสูตรไปใช้ การใช้หลักสูตรต้องมีการชี้แจงผู้เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ให้เข้าใจชัดเจนในตัวเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรทั้งหลาย รวมทั้งต้องเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะบุคคลใน 2 กลุ่มหลักสำคัญคือ ผู้บริหารและผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงที่ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรให้ทุกคนต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาต้องอบรม ประชุม ปฏิบัติการ หรือชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนบุคคลในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตร และวิธีการนำหลักสูตรไปใช้ที่ถูกต้อง ก่อนเปิดเรียนหรือก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละปีการศึกษาอย่างชัดเจนรวมทั้งมีการเตรียมแนวทางการบริหารจัดการการใช้หลักสูตร และการเตรียมความพร้อมในทุกด้านและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมี 3 งานสำคัญที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องทำความเข้าใจ

คือ 1) งานบริหารและบริการหลักสูตร 2) งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร  
3) งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

8. การประเมินผลการใช้หลักสูตร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะช่วยให้พิจารณาตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรว่ามีจุดที่ดี และจุดใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยการประเมินหลักสูตรจะช่วยตอบคำถามได้ว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ เพียงใด และผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้นจะเป็นอย่างไร จะบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรนี้จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยในการประเมินหลักสูตรนั้นควรมีการประเมินให้ครบถ้วนทั้ง 4 ส่วนคือ การประเมินเอกสารหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และการประเมินระบบของหลักสูตร ซึ่งควรมีระยะเวลาในการประเมินหลักสูตร 4 ระยะ คือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินหลังการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ โดยการประเมินในแต่ละระยะนั้นมีรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรต้องเลือกใช้รูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับระยะการประเมินนั้นๆ ด้วย

สิทธิพล อัจฉินทร์ (2564, หน้า 93-96) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพราะในการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะต้องมีความเหมาะสมกับบริบทสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม และผู้เรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เช่น ข้อมูลพื้นฐานด้านปรัชญาการศึกษา สังคมและวัฒนธรรม จิตวิทยา ธรรมชาติของความรู้ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร แนวการจัดการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ต่อไป

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลังจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และได้ทราบบริบท สภาพปัญหา และความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งเป็นการกำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่เรียนรู้ตามหลักสูตรไปแล้ว

ขั้นที่ 3 การกำหนดเนื้อหาสาระ หลังจากกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นความคาดหวังที่ต้องการจะให้เกิดกับผู้เรียนแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการเลือก และจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุ



ไว้ในหลักสูตร โดยกำหนดว่าผู้เรียนต้องเรียนรู้เนื้อหาสาระอะไรบ้าง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ คุณลักษณะ หรือบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การกำหนดแนวการจัดการเรียนรู้ ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร หลังจาก การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรแล้วขั้นตอนต่อไปเป็นการกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร หลังจากกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอนแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการกำหนดวิธีการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ และแนว การจัดการเรียนการสอนการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการกำหนดวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ให้กับผู้ที่จะนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อตัดสินว่าผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์ของ การเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน และเกณฑ์การจบหลักสูตร หรือจบการศึกษาไว้ด้วย

ขั้นที่ 6 การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ หลังจากการยกร่างหลักสูตรโดยกำหนด องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรซึ่งได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ แนวการจัดการ เรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการพัฒนา หลักสูตรจะต้องทำการตรวจสอบหรือประเมินเอกสารหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try-out) โดยการตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร เมื่อพบข้อบกพร่องก็ทำการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง นอกจากนี้ การประเมิน หลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ ควรมีการประเมินเอกสารหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ อาจประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดและประเมินผล หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ตามลักษณะเฉพาะของหลักสูตร โดยการ ตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสม หรือสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร เมื่อพบข้อบกพร่องก็ทำการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม และถูกต้องก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try-out) ต่อไป

ขั้นที่ 7 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try-out) หลักสูตรที่ผ่านการประเมินเอกสาร หลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรมีการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อเป็นการตรวจสอบ ว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้ดีในสถานการณ์จริงหรือไม่ เพียงใด มีปัญหา อุปสรรคอะไร หรือไม่ เพื่อที่จะได้ทำการแก้ไขปรับปรุงก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้จริง ตัวอย่างการนำหลักสูตร ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยไปทดลองใช้ เช่น การนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปทดลองใช้ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่มีความ

พร้อมในปีการศึกษา 2552 ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้จริงในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกโรงเรียนในปีการศึกษา 2553 เป็นต้น

ขั้นที่ 8 การนำหลักสูตรไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการนำเอาหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติ หรือไปสู่การจัดการเรียนการสอนจริงในโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ งานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย 1) การเตรียมการใช้หลักสูตร ซึ่งมีกิจกรรมที่สำคัญ เช่น การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การประชาสัมพันธ์การเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การจัดตารางสอน การบริการและสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น 2) การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กิจกรรมที่สำคัญ เช่น การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการพัฒนา และใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น และ 3) งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร กิจกรรมที่สำคัญ เช่น การนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร การวิจัยผลการใช้หลักสูตร เป็นต้น

ขั้นที่ 9 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ภายหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องทำการประเมินหลักสูตร เพื่อเป็นการตรวจสอบและตัดสินคุณค่าว่า หลักสูตรที่นำไปใช้มีคุณภาพดีเพียงใด มีข้อดี ข้อบกพร่องอย่างไร ผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรเป็นไปตามเจตนารมณ์ หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด มีจุดไหนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 10 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ หลังจากการประเมินผลการใช้หลักสูตร ถ้าพบว่าจุดไหนที่เป็นข้อบกพร่องของหลักสูตรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพดียิ่งขึ้นจากที่กล่าวมาจะเห็นว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่ต้องทำอย่างเป็นลำดับและต่อเนื่อง ดังนั้นในการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตรเมื่อพบข้อบกพร่อง ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้นหลักสูตรจึงมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาหมุนเวียนเป็นวัฏจักร ไม่มีที่สิ้นสุด เพื่อเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับยุคสมัย การเปลี่ยนแปลงของสังคม และความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

Taba (1962, p. 12) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 7 ขั้น ดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of Needs) ตรวจสอบสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคมและผู้เรียน



2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objective) กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน หลังจากได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการแล้ว

3. การเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) ในการเลือกเนื้อหาสาระจะต้อง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วัย ความสามารถของผู้เรียน มีความเชื่อถือ และมีความสำคัญ ต่อผู้เรียนด้วย

4. การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of Content) เนื้อหาสาระที่เลือกได้ต้อง นำมาจัดลำดับ โดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง ความยากง่าย ภูมิภาค ความสามารถ และความสนใจ ของผู้เรียน

5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) โดยคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7. การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) เป็นการตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไร เพื่อตรวจสอบว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินอย่างไร

Tyler (1971, pp. 9-12) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 4 ชั้น ดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์หรือจุดหมายของหลักสูตร
2. การเลือกและการจัดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
4. การประเมินผล

Saylor and Alexander (1974, pp. 77-78) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 5 ชั้น ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ และขอบเขตของหลักสูตร
2. ออกแบบหลักสูตร วางแผนคัดเลือกเนื้อหา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้สอนเลือกประสบการณ์ หรือสาระการเรียนรู้วิธีสอน และสื่อ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
4. การประเมินหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตร และครูเลือกวิธีการ ประเมินหลักสูตร
5. ผลย้อนกลับและปรับปรุง นำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงขึ้น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนี้จะดำเนินการต่อเนื่องกัน เป็นวงจรที่ไม่มีที่สิ้นสุด

Oliva (1982, pp. 182-183) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 12 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายโดยการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรที่คาดหวังไว้ให้เกิดกับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน โดยวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

ขั้นที่ 3 และ 4 กำหนดรายละเอียดของจุดหมาย วัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายใหญ่ ความเชื่อและความต้องการในขั้นที่ 1 และ 2 ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 จัดการและการนำหลักสูตรไปปฏิบัติรวมทั้งกำหนดโครงสร้างที่จะให้มีการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร

ขั้นที่ 6 และ 7 เขียนรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

ขั้นที่ 8 เลือกเทคนิควิธีการสอนที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 9 เสนอแนะแนวทางในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ขั้นที่ 10 นำเทคนิคการสอนไปปฏิบัติเป็นการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 11 ประเมินผลการสอนเมื่อสอนแล้วจึงมีการติดตามประเมินผลผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

ขั้นที่ 12 ประเมินผลการสอนแบบครบวงจร เป็นการประเมินผลการเรียนการสอนให้ครอบคลุมทุกเรื่องที่หลักสูตรกำหนดไว้

Skilbeck (1984, pp. 79-82) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรไว้ 5 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์

ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 3 ออกแบบการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้และการประเมินหลักสูตร

ตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการบริหารหลักสูตร

กระบวนการบริหารหลักสูตร	นักการศึกษาไทย					นักการศึกษาต่างประเทศ				ความถี่	
	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	มารุต พัฒนา (2562)	วารินทร์ แก้วอุไร (2564)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564)	สิทธิพล อัจฉรินทร์ (2564)	Taba (1962)	Tyler (1971)	Saylor and Alexander (1974)	Oliva (1982)		Skilbeck (1984)
1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร	✓	✓									2
2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	8
3 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
4 กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			7
5 กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	8
6 กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓		7
7 การนำหลักสูตรไปใช้	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	8
8 การประเมินผลการใช้หลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	8

จากตาราง 4 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการบริหารหลักสูตร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณากระบวนการบริหารหลักสูตร โดยแสดงในรูปความถี่ และคัดเลือกกระบวนการบริหารหลักสูตร ที่มีความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 70 ของความถี่ทั้งหมด ตลอดจนมีการเชื่อมโยงกระบวนการบริหารหลักสูตรที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารหลักสูตร มี 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านปรัชญาการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง

ด้านประเพณี วัฒนธรรม วิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียนในอนาคต ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของชุมชน สังคม และของสถานศึกษา

2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรร่วมกับครูโดยกำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับผู้เรียนให้ครอบคลุมพฤติกรรม 3 ประเภท คือ ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รวมถึงทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรร่วมกับครูทำการคัดเลือกเนื้อหาและจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรอย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยากเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4. ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พึงงาม ทักษะการคิด การสื่อสาร การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ทักษะชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี และการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลา เนื้อหา เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ และแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

6. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตร จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และมีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร และจัดให้มีการกำกับติดตาม นิเทศ การใช้หลักสูตร

7. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกับครูโดยการประเมินผลความสำเร็จของหลักสูตร โดยมีการวางแผนการประเมินหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ประเมินก่อนใช้หลักสูตร ประเมินระหว่างใช้หลักสูตร ประเมินหลังใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบคุณภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

## บริบทของการจัดการศึกษา

### นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ เกิดผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม มีความสอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ประเด็นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนย่อยการพัฒนาช่วงวัยเรียนวัยรุ่น ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ทุกแผนย่อย รวมทั้งแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566 เพื่อให้มีการนำ นโยบายสู่การปฏิบัติ และให้สถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นกรอบการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนและงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566 พร้อมทั้งขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย “การใช้พื้นที่เป็นฐาน ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน” ตามแนวทางการขับเคลื่อน “สพม.พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พัฒนาวิถีใหม่ ได้วิถีคุณภาพ” ดังนี้

#### 1. ด้านความปลอดภัย

1.1 พัฒนาระบบ กลไก รูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ

1.2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำ และในภาวะชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)

1.3 ดูแลช่วยเหลือ และปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

#### 2. ด้านโอกาส

2.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน วารสารฐานการศึกษาเพื่ออาชีพ สามารถวิเคราะห์ตนเอง เพื่อการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ตรงตามศักยภาพและความถนัดของตนเอง

2.2 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่ความเป็นเลิศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ

2.3 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็ง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ มีความสุข ไม่ออกจากระบบการศึกษา รวมทั้งช่วยเหลือเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน



2.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษา ที่มีคุณภาพ มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีพื้นฐานในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

### 3. ด้านคุณภาพ

3.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัยและความรับผิดชอบ มีความรักในสถาบันหลัก ของชาติ ยึดมั่น ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้อง ต่อบ้านเมือง

3.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเลือกศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำตามความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

3.3 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและการเตรียม ความพร้อม ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ เน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นในแต่ละระดับ จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (Active Learning) รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างสมดุลทุกด้าน ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา พหุปัญญา พัฒนาระบบการวัด และประเมินผลผู้เรียนทุกระดับตามบริบทของสถานศึกษา

3.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นครูยุคใหม่ มีศักยภาพในการจัดการ เรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี มีความรู้ความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีจิตวิญญาณ ความเป็นครู

### 4. ด้านประสิทธิภาพ

4.1 ส่งเสริมสนับสนุนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา พัฒนาระบบ บริหารจัดการ โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน มีนวัตกรรมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ สถานศึกษา บนฐานข้อมูลสารสนเทศ ที่ถูกต้อง ทันสมัย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4.2 พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

4.3 น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลสู่การพัฒนา ระบบการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

4.4 เพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน



### สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การจัดการศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา 134 ตอนพิเศษ 295 ง วันที่ 29 พฤศจิกายน 2560, หน้า 13 - 14 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินหมุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน เสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ ได้รับมอบหมาย

**สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก รับผิดชอบการจัดการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 39 โรงเรียน และในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 18 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 57 โรงเรียน รายละเอียด ดังตาราง 5

**ตาราง 5 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน**

ขนาดโรงเรียน	จังหวัดพิษณุโลก (โรงเรียน)	จังหวัดอุตรดิตถ์ (โรงเรียน)	รวม (โรงเรียน)
ขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1 – 499 คน)	24	9	33
ขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน)	10	6	16
ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1,500 – 2,499 คน)	3	1	4
ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 2,500 - ขึ้นไป)	2	2	4
<b>รวม</b>	<b>39</b>	<b>18</b>	<b>57</b>

ที่มา : ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564

**งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**

**งานวิจัยภายในประเทศ**

สงกรานต์ เรื่องประทีป (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สำหรับแนวทางการบริหารหลักสูตร

สถานศึกษา พบว่า การวางแผนจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการประเมินโครงการ นำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะกรรมการที่มีส่วนร่วม

อ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกลุ่มผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มี 5 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ 1) การศึกษาบริบท 2) การวางแผนการใช้หลักสูตร 3) การดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร และ 5) การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร

เหมือนฝัน วงเดช (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการ บริหารหลักสูตร ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการสรุปผล การดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้าน การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. การบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดลพบุรีจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการ บริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการปรับปรุงพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

ปยุตพร พิษชนะวัฒนา (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียน เอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา ผลการศึกษา พบว่า 1. สภาพการบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. แนวทางการ บริหารหลักสูตรปฐมวัยของ

โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา ได้แก่

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการประชุม วางแผนชี้แจงเพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถนำความรู้ไปใช้ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ และควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2.2 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ผู้บริหารควรมีการวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนหลักสูตร ควรส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากร วางแผนเตรียมงบประมาณ ความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และควรกำหนดทิศทางด้านการวางแผน การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

2.3 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ผู้บริหารควรมีการวางแผนเตรียมงบประมาณ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การจัดสรรบุคลากร เพื่อสร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

2.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ผู้บริหารควรมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ควรมีการจัดระบบตัวชี้วัดความสำเร็จ ควรมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และควรมีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

2.5 ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารควรมีการวางแผนจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร ควรมีการมอบหมายงานการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร ควรมีการบันทึกข้อมูลผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร และควรมีการเผยแพร่ผลการดำเนินการบริหารหลักสูตร

2.6 ด้านการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารควรมีการวางแผนการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ควรมีการนำข้อมูลสารสนเทศมาปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ควรมีการประสานงานการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร และควรมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร

ชวลีพร สุระโชติ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ผลการศึกษาพบว่า 1. หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่ง การเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ประกอบด้วย เหตุผลและความสำคัญ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร โครงสร้าง เนื้อหา แนวคิดและทฤษฎี กระบวนการพัฒนาครู กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบ การฝึกอบรม และการประเมินผล ผลการประเมินหลักสูตรพบว่าทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับมากตามเกณฑ์ที่กำหนด 2. ผลการประเมินการใช้หลักสูตร พบว่า ผลการทดสอบความรู้ของครูหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถของครูในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทักษะการปฏิบัติกิจกรรม PLC ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเจตคติของ

ครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ 3. การประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นิพนธ์ ตะปะโจทย์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1. ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการจัดทำหลักสูตรอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก 2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้ 2.1 ด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า ผู้บริหารควรประชุมครูสร้างความเข้าใจ และร่วมกันวางแผนในการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูรวบรวมข้อมูล มีการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ 2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดทำคำอธิบายรายวิชา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดทำคำอธิบายรายวิชาการจัดกิจกรรม โดยยึดหลักสูตรแกนกลางครูดำเนินการเขียนคำอธิบายรายวิชาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุม 2.3 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารควรจัดประชุมวางแผน กำหนดบทบาทสร้างความเข้าใจให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนให้ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานในท้องถิ่นมีส่วนร่วมโดยเชิญวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.4 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญของการประเมินผลการจัดกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการออกแบบเครื่องมือการประเมินผลผู้เรียนให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน มีการประเมินผลผู้เรียนทั้ง 3 ระยะ ก่อนจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม และประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบเครื่องมือในการวัดแบบเจตคติ และมีการตั้งเกณฑ์การประเมินผลเพื่อให้มีความชัดเจนในการประเมินผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง 2.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและครูต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนที่ วางแผน ดำเนินงาน กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุง มีหลักการทำงานอย่างเป็นระบบ ควรออกคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศ และร่วมกันประเมินผลการใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการ PLC เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล และรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินการใช้



หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมต่างๆ ในช่องทางเทคโนโลยี เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เพื่อให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงการทำกิจกรรมในสถานศึกษา จัดทำรายงานผลการใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่ผลงานที่ประสบความสำเร็จ 2.7 ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบ ทบทวนว่าหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และร่วมกันพิจารณาถึงผลการประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อกำหนดแนวทางการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

สุภาณี ชำนาญศรี (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินหลักสูตร สถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สำหรับแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการประเมินโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรวิเคราะห์โครงการนำร่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ สถานศึกษาควรมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการรายงานผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาต่อเครือข่ายวิชาการทุกระดับ

อวิศยา แสงทอง (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ผลการศึกษาพบว่า 1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การจัดเนื้อหาสาระ การสำรวจความต้องการ การประเมินผล และวิธีการประเมินผล และการกำหนดวัตถุประสงค์ 2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ประกอบด้วย 7 ด้าน 19 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการสำรวจความต้องการ มีสามแนวทาง คือ (1) สำรวจความต้องการของชุมชนและผู้เรียน (2) จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา (3) จัดตั้งคณะทำงาน และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ 2) ด้านการกำหนด



วัตถุประสงค์ มีสองแนวทาง คือ (1) จัดอบรมครูเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ (2) ครูกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน 3) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ มีสี่แนวทาง คือ (1) จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสม (3) ผู้บริหารสนับสนุนการทำหลักสูตรแบบบูรณาการ (4) ครูจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน 4) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ มีสองแนวทาง คือ (1) จัดทำสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน (2) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย 5) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ มีสองแนวทาง คือ (1) ผู้บริหารจัดให้ครูได้เข้าสอนตรงตามสาขาวิชาของตนเอง (2) จัดอบรมเพื่อพัฒนาการสอนของครู 6) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีสามแนวทาง คือ (1) จัดให้มีสื่อการเรียนรู้เพียงพอตามความต้องการ (2) ผู้บริหารสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู (3) ครูสร้างและพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสม 7) ด้านการประเมินผลและวิธีการประเมินผล มีสามแนวทาง คือ (1) จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล (2) จัดประชุมคณะครูและเน้นย้ำการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (3) จัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

กษมา ชนะวงศ์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ผู้บริหารและครูผู้สอน 3) ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ ของการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร และองค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์โดยนักเรียนมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) คิดเป็น 2) ทำเป็น 3) อยู่เป็น ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ามีเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ชนาพร เมฆดี (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัด

พิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา 2. แนวทางบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า มีแนวทางสำคัญประกอบด้วย ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3 แนวทาง ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3 แนวทาง ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4 แนวทาง ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา 4 แนวทาง และด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3 แนวทาง

### งานวิจัยต่างประเทศ

อาร์เตม ยู. (Artem Yu. 2021. 10 (3): 799-811) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรในเขตการศึกษาคาร์คอฟของจักรวรรดิรัสเซีย ผลการศึกษาพบว่า ในการจัดการศึกษาพยายามที่จะเติมช่องว่างนี้โดยสำรวจกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยวิธีของหนังสือเวียนที่ออกในเขตการศึกษาคาร์คอฟ ในปี พ.ศ. 2404 สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงจากกฎระเบียบโดยตรง และการแนะนำหลักสูตรจากด้านบนสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่ครูไม่กลัวที่จะแสดงความคิดริเริ่มหลักสูตรต่างๆ ออกแบบในระดับรากหญ้า กิจกรรมหลักในพื้นที่ ได้แก่

1. ยกเครื่องระบบควบคุมโรงเรียน (โดยสนับสนุนให้ผู้ตรวจโรงเรียนเน้นที่เชื่อมโยงโดยตรงระหว่างหลักสูตรและความก้าวหน้าทางวิชาการของนักเรียน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษามากขึ้นมากกว่าตัวควบคุม)

2. การแนะนำการประชุมครูเพื่อพิจารณาประเด็นต่างๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหลักสูตร และการส่งมอบ

3. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุมครู (โดยที่การประชุมดังกล่าวกลายเป็น “บทสนทนาของครู” ที่มีจุดประสงค์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน) ซึ่งแนวการปฏิบัติที่ดีที่สุดมุ่งสร้างการสอนแบบประชาธิปไตยยังคงมีความเกี่ยวข้องอย่างสมบูรณ์ในปัจจุบัน

ยันโฮ คุย, เฮา เลย และ เวนเย่ ซู (Yunhuo Cui, Hao Lei และ Wenye Zhou. 2018) ได้ศึกษา การเปลี่ยนแปลงการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในประเทศจีน ซึ่งการศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่การจัดตั้ง และวิวัฒนาการของระบบการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในประเทศจีน การออกแบบแนวทาง วิธีการ ตามเอกสารนโยบาย ซึ่งจะสำรวจการเปลี่ยนแปลงแนวคิด ประเพณี และแนวทางปฏิบัติของการบริหารหลักสูตรในประเทศจีน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 ได้พัฒนาจากรูปแบบ "การบริหารหลักสูตรแบบรวมศูนย์ที่มากเกินไป " เป็น "การบริหารหลักสูตรโดยใช้การแบ่งปัน" ระบบการบริหารหลักสูตร 3 ระดับของจีน ซึ่งประกอบด้วยกรอบการบริหารหลักสูตรระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับโรงเรียน ได้รับการอธิบาย

และวิเคราะห์ความคิดริเริ่ม/คุณค่า คือการทบทวนเชิงวิชาการที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในประเทศไทย และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาในอนาคตของการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนในบริบทของจีน

อมอนดี, มิเชล (Imondi, Michael.2019) ได้ศึกษา วิธีที่ผู้บริหารโรงเรียนนำทางความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหลักสูตรและเอกสารของครู การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรับรู้และแนวปฏิบัติของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหลักสูตรกับเอกสารของครู วิธีการที่โครงสร้างการบริหารต่างๆ ส่งผลกระทบต่อวิธีที่ผู้บริหารและครูมีมุมมองต่อความสัมพันธ์นี้ ผู้วิจัยเลือกเขตกรณีศึกษาสองแห่งบนเกาะลองซึ่งมีข้อมูลประชากรใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อค้นพบผ่านการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูตลอดจนการวิเคราะห์เอกสาร ประเด็นที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดแนวหลักสูตรและความเป็นอิสระของครู การทำงานของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดความสมดุลที่เหมาะสมของการจัดหลักสูตรและความเป็นอิสระของครู และการปฏิบัติของผู้ดูแลระบบและการรับรู้เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและความเป็นอิสระของครูตามโครงสร้างการบริหารเขตโรงเรียน

จุนวิเชียส, อัลจิส; จุนวิเชียน, โอน่า; เซเปเลียสไกเต, กาเบรียล; ดัวเงเลียเน, รสา (Junevicius, Algis; Juneviciene, Ona; Cepeliauskaite, Gabriele; Daugeliene, Rasa. 2021. p. 375-394) ได้ศึกษาการพัฒนาและดำเนินการหลักสูตรบูรณาการในการจัดการการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แนวคิดของโปรแกรมการศึกษาแบบบูรณาการ และหารือเกี่ยวกับโอกาสในการนำไปใช้ในสถาบันการศึกษา เกี่ยวกับความหมายของแนวคิดของหลักสูตรบูรณาการ พื้นฐานสำหรับการพัฒนาโปรแกรมการศึกษา และการเชื่อมโยงหลักสูตรกับข้อกำหนดของตลาดแรงงาน ดังนั้น ส่วนที่ใช้ได้จริงได้นำเสนอผลการวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการนำหลักสูตรบูรณาการไปใช้ในมหาวิทยาลัย Kaunas University of Applied Sciences ผลการศึกษาพบว่าหลักสูตรบูรณาการเป็นไปตามความคาดหวังของนักเรียนเมื่อมีการประเมินโปรแกรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

เทิร์นเนอร์, แนนซี เค.; ฮีลีย์, มิก; เบ็นส์, ซูซาน (Turner, Nancy K.; Healey, Mick; Bens, Susan 2021: p. 150-162) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภายในสถาบันโดยใช้แนวทาง Change Academy: A Process Focus การใช้แนวทาง Change Academy ที่ได้รับการดัดแปลงซึ่งเดิมพัฒนาขึ้นสำหรับทีมจากสถาบันต่างๆ เพื่อสนับสนุนทีมจากสาขาวิชาต่างๆ ภายในสถาบันเดียวกัน แนวทางดังกล่าวได้รับการประเมินโดยการวิเคราะห์ประสบการณ์ของสมาชิกในทีมสี่ทีม โดยรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ การสนทนากลุ่ม และการสะท้อนของผู้อำนวยความสะดวก ยืนยันว่านักพัฒนาด้านการศึกษาที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์ และแนวทาง Change Academy ที่ออกแบบมาอย่างดีจะมีประสิทธิภาพในการนำการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปใช้ทั่วทั้งสถาบัน

ดูรัน, โวลคาน (Duran, Volkan. 2020: p.384-396) ได้ศึกษามุมมองไคเซ็นในการพัฒนาหลักสูตร Kaizen คือการรวมกันของคำว่า kai (เปลี่ยน) และ zen (ดีกว่า) ในภาษาญี่ปุ่น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Albayrak, 2019). ในญี่ปุ่น ไคเซ็นเป็นงานสำหรับพนักงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน ไคเซ็นถือได้ว่าเป็นภาพสะท้อนของมุมมองที่แตกต่างกันสองประการเกี่ยวกับการจัดการในแง่ของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันสองแบบ ความแตกต่างระหว่างสองแนวทางนี้คือ มุมมองแบบตะวันตกมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ของสมมติฐาน ในขณะที่มุมมองของชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับกระบวนการเป็นศูนย์กลาง แม้ว่าจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตำแหน่งต่างๆ ในแง่ของมุมมองของตะวันตก แต่ก็เป็นเรื่องปกติที่จะแก้ปัญหาร่วมกันในปรัชญาไคเซ็น นิสัยชอบเอามือวางใต้ศีลานี้ได้นำความสำเร็จมาสู่การแข่งขันสำหรับประเทศญี่ปุ่น ในด้านธุรกิจและการผลิต ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการพื้นฐานของแนวทางไคเซ็น ในแง่ของการพัฒนาหลักสูตรและหลักการ จึงตั้งคำถามดังนี้

1. หลักการสำคัญของแนวทางไคเซ็นคืออะไร ?
2. วิธีการแบบไคเซ็นถูกนำไปใช้ในสาขาต่างๆ เช่นเดียวกับการศึกษาอย่างไร ?
3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแบบใดที่สามารถนำมาปรับปรุงแนวทางไคเซ็นในหลักสูตร

และกระบวนการพัฒนาได้ ?

ดังนั้น หลักการไคเซ็นจะถูกตรวจสอบผ่านเทคนิคการวิเคราะห์เอกสารเพื่อแสดงหลักการสำคัญในบริบทของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตลอดจนเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางไคเซ็น สามารถอนุมานได้ว่าหลักการสำคัญของแนวทางไคเซ็นมีความคล้ายคลึงและแตกต่างหลายประการกับหลักสูตร และแนวทางการพัฒนา

รอฟ, เอียน (Roffe, Ian. 2010: p. 140-164) ได้ศึกษาความยั่งยืนของการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการศึกษาในระดับองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความหลากหลายของแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับการศึกษาในระดับองค์กรที่พัฒนาขึ้นสำหรับโรงเรียน การศึกษาต่อ และการศึกษาระดับอุดมศึกษาภายใต้แผนปฏิบัติการผู้ประกอบการ มีการออกแบบ ระเบียบวิธี แนวทางใช้แนวทางกรณีศึกษาที่ได้รับข้อมูลหลังการพัฒนาที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาหลักสูตรในสามภาคส่วนโดยอาศัยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยการนำเสนอการวิเคราะห์ความคิดริเริ่มในการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียน การศึกษาต่อและระดับอุดมศึกษาโดยใช้แบบจำลองการจัดหมวดหมู่สามขั้นตอน ได้แก่ แรงบันดาลใจ ข้อมูลและการนำไปปฏิบัติ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางข้ามภาค ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ผลตอบรับเชิงบวกต่อสื่อการสอนการพัฒนาหลักสูตรจากแต่ละภาคส่วน ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรนำไปใช้กับการส่งเสริมคุณสมบัติที่กล้าได้กล้าเสีย และการสนับสนุนในทางปฏิบัติทำให้เกิดการดำเนินการที่หลากหลาย ซึ่งครอบคลุมการสร้างแรงบันดาลใจ ข้อมูลและการดำเนินการ ในเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์



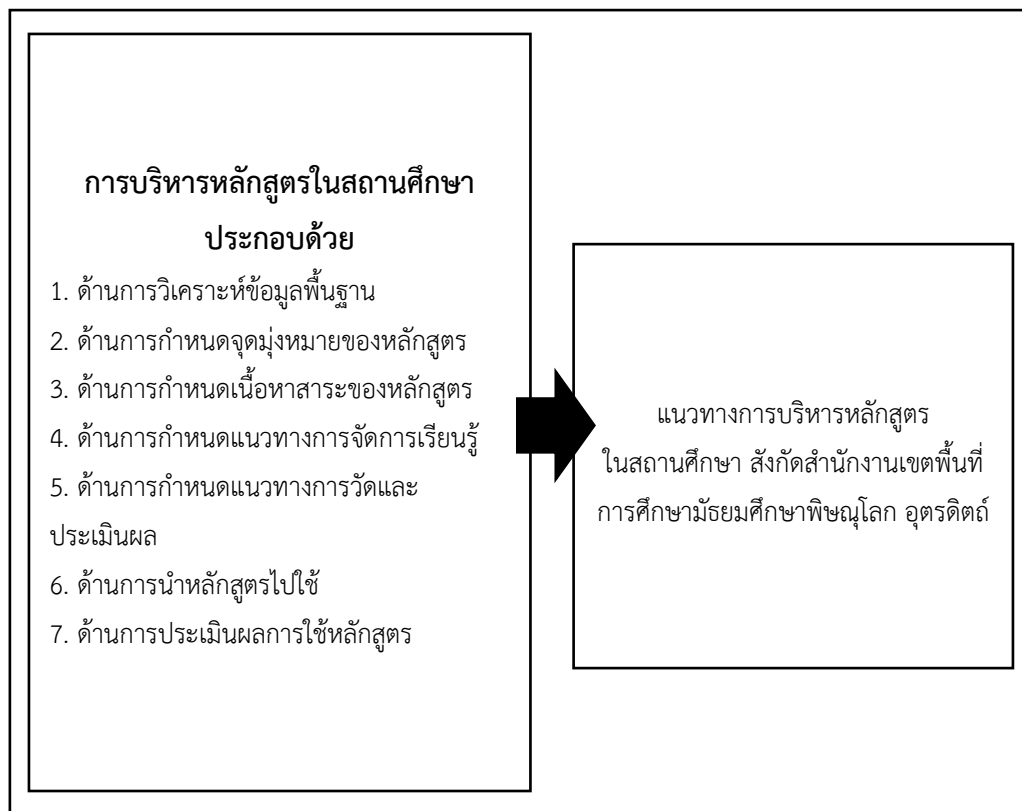
และองค์กร เนื้อหาหลักสูตรต้องได้รับการบำรุงรักษาและปรับปรุงอย่างยั่งยืน และมีการเสนอกรอบความยั่งยืนพร้อมกับชุดคำแนะนำสำหรับแต่ละภาคส่วน ผลกระทบในทางปฏิบัติซึ่งมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้าง และพัฒนาความยั่งยืนของโปรแกรมการศึกษาระดับองค์กรสำหรับสามภาคส่วน ได้แก่ โรงเรียน การศึกษาต่อ และการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น ผ่านการสนับสนุนหลักสูตรแบบรวมศูนย์ การขยายหลักสูตรตามหน่วยกิต และเจ้าหน้าที่ที่มีโครงสร้าง การพัฒนาสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความคิดริเริ่ม คุณค่าการศึกษาระดับองค์กรได้รับการยอมรับว่ามีอิทธิพลต่อความรู้ ทักษะ และทัศนคติของนักศึกษา และสามารถมีส่วนสนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการ การพัฒนาหลักสูตรในการศึกษาระดับองค์กร ทำให้สถาบันการศึกษาสามารถกระตุ้นความสนใจของนักศึกษา และส่งเสริมคุณสมบัติการเป็นผู้ประกอบการ ในหมู่ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในสังคม แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสำหรับสามภาคการศึกษาได้รับการตรวจสอบ จัดหมวดหมู่ และข้อเสนอแนะขั้นสูงเพื่อคงไว้ซึ่งโปรแกรมการศึกษาระดับองค์กรดังกล่าวในระยะเวลาที่ขยายออกไป

เมเลส, โซโลมอน; บีเลย์ ซินตาเยฮู (Melesse, Solomon; Belay, Sintayehu. 2022: p. 69-79) ได้ศึกษาแนวความคิด การพัฒนา และการดำเนินการตามหลักสูตรในระบบการศึกษาของเอธิโอเปีย การศึกษาหลักสูตรแบบก้าวหน้าโดยการตรวจสอบแนวความคิด การพัฒนา และการนำหลักสูตรไปใช้ในระบบการศึกษาของเอธิโอเปีย โดยเทียบกับมุมมองของทฤษฎีหลักสูตรที่ก้าวหน้า ซึ่งนโยบายการศึกษาของเอธิโอเปีย และเอกสารหลักสูตรจึงได้รับการตรวจสอบเทียบกับแนวทางหลักสูตรที่ก้าวหน้าซึ่งเกิดจากทฤษฎีหลักสูตรของ Beauchamp, Pinar และ McNeil แนวความคิดของหลักสูตรได้รับความเดือดร้อนอย่างมากจากการจำแนกทฤษฎีไม่ชัดเจนโดยนักวิชาการหลายท่าน แม้จะมีความแตกต่างในการตั้งชื่อ แต่ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง คอนสตรัคติวิสต์ re-conceptualists สังคม reconstructionist และทฤษฎีมนุษยนิยมถือเป็นแนวทางหลักสูตรก้าวหน้า เชื่อว่าทฤษฎีเหล่านี้เน้นที่การพิจารณาความสนใจ ความต้องการ และภูมิหลังของผู้เรียน ไม่ว่าจะป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการดำเนินการ ดังนั้น จึงวิเคราะห์การแสดงออกที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง คอนสตรัคติวิสต์ นักคิดใหม่ นักสร้างสังคมใหม่ และทฤษฎีมนุษยนิยมในระบบการศึกษาทั้งหมดของเอธิโอเปีย บนพื้นฐานของการอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนา และการนำหลักสูตรของนักทฤษฎีหลักสูตรก้าวหน้าไปใช้ในบริบททางการศึกษาของประเทศเอธิโอเปีย



### กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ



ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

**ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์**

#### **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 57 โรงเรียน  
จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 57 คน และครู จำนวน 2,316 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น  
2,373 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 331 คน  
กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จของ Krejcie & Morgan (1970 p. 607) โดยผู้บริหาร  
สถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 57 คน และครูได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น  
ตามสถานศึกษา จำนวน 274 คน รายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขต สพม. พิษณุโลก อุดรดิตถ์	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	จำนวน ผู้บริหาร สถานศึกษา (คน)	จำนวน ครู (คน)	รวม	จำนวน ผู้บริหาร สถานศึกษา (คน)	จำนวน ครู (คน)	รวม
โรงเรียนอุดรดิตถ์	1	136	137	1	16	17
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา น้อมเกล้า อุดรดิตถ์	1	47	48	1	6	7
โรงเรียนตรอนตรีสินธุ์	1	39	40	1	5	6
โรงเรียนอุดรดิตถ์ครูณี	1	158	159	1	19	20
โรงเรียนบ้านโคกพิทยา	1	12	13	1	1	2
โรงเรียนดาราพิทยาคม	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนทุ่งกะโล่วิทยา	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนแสนตอพิทยาคม	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนน้ำริดวิทยา	1	23	24	1	3	4
โรงเรียนพิชัย	1	146	147	1	17	18
โรงเรียนดาราพิทยาคม	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนลับแลศรีวิทยา	1	19	20	1	2	3
โรงเรียนด่านแม่คำมัน พิทยาคม	1	18	19	1	2	3
โรงเรียนลับแลพิทยาคม	1	19	20	1	2	3
โรงเรียนทองแสนขันวิทยา	1	29	30	1	3	4
โรงเรียนพากท่าวิทยา	1	32	33	1	4	5
โรงเรียนท่าปลาประชาอุทิศ	1	39	40	1	5	6
โรงเรียนบ้านโคกวิทยา	1	35	36	1	4	5
โรงเรียนน้ำป่าตมชลูปถัมภ์	1	45	46	1	5	6
โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม	1	140	141	1	17	18
โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี	1	154	155	1	18	19

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขต สพม. พิษณุโลก อุดรดิตต์	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	จำนวน ผู้บริหาร สถานศึกษา (คน)	จำนวน ครู (คน)	รวม	จำนวน ผู้บริหาร สถานศึกษา (คน)	จำนวน ครู (คน)	รวม
โรงเรียนจ่านกร้อง	1	114	115	1	13	14
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคเหนือ	1	62	63	1	7	8
โรงเรียนวังน้ำคู้ศึกษา	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนท่าทองพิทยาคม	1	20	21	1	2	3
โรงเรียนดอนทองวิทยา	1	17	18	1	2	3
โรงเรียนบ้านกร่างพิทยาคม	1	24	25	1	3	4
โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา	1	101	102	1	12	13
โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาร ราชวิทยาลัย	1	63	64	1	7	8
โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา	1	46	47	1	5	6
โรงเรียนชุมแสงสงคราม "อุดรคณารักษ์อุปถัมภ์"	1	18	19	1	2	3
โรงเรียนประชาสงเคราะห์ วิทยา	1	47	48	1	6	7
โรงเรียนเนินกลุ่มวิทยา	1	12	13	1	1	2
โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม	1	50	51	1	6	7
โรงเรียนวังทองพิทยาคม	1	55	56	1	7	8
โรงเรียนสฤชดีเสนาพิทยาคม	1	12	13	1	1	2
โรงเรียนหนองพระพิทยาคม	1	23	24	1	3	4
โรงเรียนทรัพย์ไพรวัลย์ พิทยาคม	1	9	10	1	1	2
โรงเรียนบ้านกลางพิทยาคม	1	27	28	1	3	4
โรงเรียนเนินสะอาดพิทยาคม	1	17	18	1	2	3
โรงเรียนน้ำรินพิทยาคม	1	12	13	1	1	2

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขต สพม. พิษณุโลก อุดรดิตต์	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	จำนวน ผู้บริหาร สถานศึกษา (คน)	จำนวน ครู (คน)	รวม	จำนวน ผู้บริหาร สถานศึกษา (คน)	จำนวน ครู (คน)	รวม
โรงเรียนวังพิถุสวิทยศึกษ	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนเนินมะปราง ศึกษาวิทยา	1	44	45	1	5	6
โรงเรียนวังโพรงพิทยาคม	1	18	19	1	2	3
โรงเรียนไทรย้อยพิทยาคม	1	14	15	1	2	3
โรงเรียนนครไทย	1	73	74	1	9	10
โรงเรียนนาบัววิทยา	1	14	15	1	2	3
โรงเรียนนครชุมพิทยา รัชมังคลาภิเษก	1	15	16	1	2	3
โรงเรียนนครบางยางพิทยาคม	1	25	26	1	3	4
โรงเรียนบ่อโพธิ์วิทยา	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนยางโกลนวิทยา	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนชาติตระการวิทยา	1	59	60	1	7	8
โรงเรียนสวนเมี่ยงวิทยา	1	13	14	1	2	3
โรงเรียนพรหมพิรามวิทยา	1	64	65	1	8	9
โรงเรียนวังมะด่านพิทยาคม	1	17	18	1	2	3
โรงเรียนดงประคำพิทยาคม	1	12	13	1	1	2
โรงเรียนวัดโบสถ์ศึกษา	1	26	27	1	3	4
โรงเรียนคันไช้พิทยาคม	1	11	12	1	1	2
<b>รวม</b>	<b>57</b>	<b>2,316</b>	<b>2,373</b>	<b>57</b>	<b>274</b>	<b>331</b>

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารหลักสูตร  
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตต์ แบ่งออกเป็น  
2 ตอน ดังนี้



ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และ ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 7 ด้าน รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ข้อ
6. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ จำนวน 5 ข้อ
7. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร จำนวน 5 ข้อ

โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

#### **การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล**

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถาม และ

หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนา การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.2 ดร.อิทธิพงษ์ ตั้งสกุลเรืองไโล ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

5.3 ดร.อรรถพงษ์ อินตะวงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนนครบางยางพิทยาคม โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

$\sum R$  คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

**เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้**

$IOC \geq 0.5$  ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

$IOC < 0.5$  ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ปรากฏว่าได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ อยู่ในภาคผนวก ค หน้า 123-129)

6. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

7. นำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จำนวน 40 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของคอนบัก (Cronbach) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ อยู่ในภาคผนวก ง หน้า 130)

8. นำข้อมูลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเสนอบริการที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จำนวน 331 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ย การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

## ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกจาก ข้อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

### กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หรือผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตร และมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ได้แก่

1.1 ดร.จิรวรรณ สุรเสียง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

1.2 นางสาวสุทธิลักษณ์ ภูริชัยพัฒน์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตร และมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน ได้แก่ ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

3. เป็นครูที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และมีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

3.1 นางเบญญาภา แสนเมือง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

3.2 นางกาญจนา จันทร์บุญนาคร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังทองพิทยาคม

## เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

### ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์ โดยเลือกจากข้อการปฏิบัติที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้าน ในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นกรอบแนวคิด ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 7 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 7 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร
4. ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล
6. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
7. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

### การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร หลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหาตามที่กำหนด

2. สร้างคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูล จากแบบสอบถามการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิจนุโลก อุตรดิตถ์ จากข้อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมาเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัย และสร้าง ข้อคำถามให้ครอบคลุมจากการศึกษาใน ขั้นตอนที่ 1

3. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และเตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล



### การเก็บรวบรวมข้อมูล

#### ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน และเวลาในการสัมภาษณ์
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 3 ตุลาคม 2565 – 24 ตุลาคม 2565 โดยมีรายละเอียดดังตาราง 7

#### ตาราง 7 แสดงวัน และเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ที่	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	วันที่สัมภาษณ์	เวลาที่สัมภาษณ์
1	ดร.จิรวรรณ สุรเสียง	3 ตุลาคม 2565	09.00 - 10.00 น.
2	นางสาวสุทธิลักษณ์ ภูริชัยพัฒน์	7 ตุลาคม 2565	14.30 – 15.30 น.
3	ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์	10 ตุลาคม 2565	13.00 – 14.00 น.
4	นางเบญญาภา แสนเมือง	24 ตุลาคม 2565	13.00 – 14.00 น.
5	นางกาญจนา จันทร์บุญนาค	24 ตุลาคม 2565	10.10 – 11.00 น.

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์



ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)	
	จำนวน	ร้อยละ
<b>1. เพศ</b>		
1.1 ชาย	134	40.50
1.2 หญิง	197	59.50
<b>รวม</b>	<b>331</b>	<b>100.00</b>
<b>2. ตำแหน่ง</b>		
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	57	17.20
2.2 ครู	274	82.80
<b>รวม</b>	<b>331</b>	<b>100.00</b>
<b>3. ประสบการณ์การทำงาน</b>		
3.1 น้อยกว่า 5 ปี	59	17.80
3.2 5 – 10 ปี	55	16.60
3.3 11 – 15 ปี	105	31.70
3.4 16 – 20 ปี	38	11.50
3.5 มากกว่า 20 ปี	74	22.40
<b>รวม</b>	<b>331</b>	<b>100.00</b>

จากตาราง 8 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 เป็นเพศหญิง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20 เป็นครู 274 คน คิดเป็นร้อยละ 82.80 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 มีประสบการณ์การทำงาน 11 – 15 ปี 105 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 มีประสบการณ์การทำงาน

16 – 20 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวม

ที่	การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)		ระดับ การปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร	4.17	0.66	มาก
2	ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.29	0.66	มาก
3	ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร	4.27	0.66	มาก
4	ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้	4.36	0.64	มาก
5	ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล	4.41	0.59	มาก
6	การนำหลักสูตรไปใช้	4.35	0.61	มาก
7	การประเมินผลการใช้หลักสูตร	4.23	0.68	มาก
	<b>รวม</b>	<b>4.30</b>	<b>0.59</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 9 พบว่า การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.30$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.41$ ) รองลงมา คือ ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.36$ ) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.17$ )

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร

ที่	การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)		ระดับ การปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.20	0.73	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.12	0.71	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านประเพณี วัฒนธรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.13	0.78	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียนในอนาคต ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	0.75	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของชุมชน สังคม และของสถานศึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	0.74	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.17</b>	<b>0.66</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 10 พบว่า การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตรในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.17$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียน



ในอนาคต ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.23$ ) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของชุมชน สังคมและของสถานศึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.21$ ) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.12$ )



ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ที่	การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)		ระดับ การปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน	4.37	0.72	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านพุทธิพิสัย	4.24	0.74	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัย	4.21	0.79	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านทักษะพิสัย	4.31	0.69	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.32	0.74	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.29</b>	<b>0.66</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 11 พบว่า การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.29$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดคุณสมบัติ

และคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.37$ ) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.32$ ) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัย อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.21$ )



ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

ที่	การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)		ระดับ การปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันคัดเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.23	0.76	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก	4.21	0.74	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.30	0.72	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านจิตพิสัย ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.31	0.73	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะพิสัย ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.33	0.70	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.27</b>	<b>0.66</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 12 พบว่า การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ในภาพรวม

มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.27$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านทักษะพิสัย ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.33$ ) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้าน จิตพิสัย ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.31$ ) และข้อที่มีการปฏิบัติ ต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.21$ )





ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้

ที่	การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)		ระดับ การปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	4.41	0.68	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พึงามให้กับผู้เรียน	4.43	0.62	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การสื่อสาร การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ทักษะชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้เรียน	4.30	0.78	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ให้กับผู้เรียน	4.37	0.75	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	4.29	0.80	มาก
รวม		4.36	0.64	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.36$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีงาม ให้กับผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.43$ ) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยสอดคล้อง กับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.41$ ) และข้อที่มีการ ปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความ เหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.29$ )



ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล

ที่	การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)		ระดับ การปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการประเมินอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อถือได้ เป็นกลางและมีความยุติธรรม	4.50	0.68	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	4.47	0.67	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.38	0.68	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอน	4.36	0.66	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบผล การวัด ประสิทธิภาพการเรียนรู้ว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร	4.39	0.67	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.41</b>	<b>0.59</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 14 พบว่าการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.41$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

มีการประเมินอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อถือได้ เป็นกลางและมีความยุติธรรม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.50$ ) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.47$ ) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.36$ )



ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ที่	การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)		ระดับ การปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูวางแผนการใช้หลักสูตรเพื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.44	0.68	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.33	0.69	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.27	0.74	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการเตรียมความพร้อมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.35	0.66	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรและจัดให้มีการกำกับติดตาม นิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.37	0.70	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.35</b>	<b>0.61</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 15 พบว่าการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.35$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูวางแผนการใช้หลักสูตรเพื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.44$ ) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครู

ในการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร และจัดให้มีการกำกับติดตาม นิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.37$ ) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.27$ )





ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการ การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ที่	การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 331)		ระดับ การปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้	4.15	0.77	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินก่อนใช้หลักสูตรในสถานศึกษา	4.17	0.76	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินผลระหว่างใช้หลักสูตรในสถานศึกษา	4.23	0.73	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกับครู โดยการประเมินผลหลังใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	4.25	0.72	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	4.33	0.72	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.23</b>	<b>0.68</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 16 พบว่าการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.23$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.33$ ) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกับครู โดยการประเมินผลหลังใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน

และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.25$ ) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.15$ )

## ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยนำผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

### 1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการอบรม เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการอบรมความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมาให้ความรู้แก่สถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 10 ตุลาคม 2565)

...จัดอบรมการบริหารหลักสูตรโดยวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้  
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันจัดทำ  
ฐานข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ ต่อการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์สภาพด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้าน  
การเมืองให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าประสงค์ของการศึกษาชาติ และความต้องการของชุมชน  
ผู้ปกครอง และนักเรียนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ประชุมคณะทำงาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา  
และสังเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง ของพื้นที่  
จังหวัด เพื่อศึกษารายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประยุกต์ใช้บูรณาการเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับสาระ  
การเรียนรู้ในรายวิชาของแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ในหลักสูตร และมีความเหมาะสม ตามบริบท  
ของโรงเรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล สภาพ  
ปัญหา จุดเน้นความต้องการของชุมชนและสถานศึกษา ตลอดจนความต้องการของผู้เรียนเพื่อนำมา  
เป็นข้อมูลในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)

...ทีมงานบริหารหลักสูตรดำเนินการประเมินสภาพแวดล้อมภายในประเมิน  
สภาพแวดล้อมภายนอก สืบวิเคราะห์สถานการณ์หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ที่เกี่ยวข้อง  
กับด้านสภาพแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ชุมชน สังคม และนโยบายทางการเมืองที่เกี่ยวข้อง  
กับการ ปรับปรุงหลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 24 ตุลาคม 2565)

## 2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร  
สถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียน ทางด้านจิตพิสัยอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม แนวทางการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน ดังคำ สัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้ฝึกทักษะความรู้ ในด้านการบริหาร หลักสูตรและนำมาขยายผล ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของ ผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดเนื้อหาสาระที่นำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรต่อไป

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครู ทุกคนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการ บริหารหลักสูตร และนำมาช่วยกันปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และครอบคลุมกับพฤติกรรมของผู้เรียนด้านจิต พิสัย

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 24 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรที่งานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เข้ารับการอบรม ความรู้ทักษะ ในการ ปรับปรุงหลักสูตร แล้วนำมาขยายผลในสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ สอดคล้อง และครอบคลุมกับพฤติกรรมของผู้เรียนด้านจิตพิสัย ให้เป็นไปตามเป้าหมายของ สถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันเก็บ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ครอบคลุม พฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัย ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อทบทวนและกำหนดวิสัยทัศน์ ของหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน โดยให้ ครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัยที่โรงเรียนมีความต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน หรือ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น ด้านวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านจิตอาสา เป็นต้น

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันกำหนด จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และผู้เรียน โดยเน้น การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร ให้สอดคล้องครอบคลุมพฤติกรรม ของผู้เรียนด้านจิตพิสัย และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 10 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารและครู ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยทบทวน วิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง รวมถึงกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ของโรงเรียนนำมากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัย

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

### 3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการร่วมกันจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยากอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ประชุมร่วมกันในการกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารและครู ร่วมกันกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา โดยพิจารณา ในเรื่องสำคัญดังนี้คือ การกำหนดรายวิชา รหัสวิชา และคำอธิบายรายวิชา โดยแบ่งองค์ความรู้ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามสาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารประชุม คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาคณะครู ร่วมกัน จัดเนื้อหา การเรียนการสอน มุ่งจัดเนื้อหาตามประสบการณ์ และความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาไม่ตายตัวยืดหยุ่น โดยเนื้อหาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)



...ประชุมที่ทีมงานบริหารหลักสูตร หัวหน้ากลุ่มสาระ ตัวแทนคณะครู ร่วมกันกำหนด เนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตร ของสถานศึกษา โดยกำหนดกรอบของเนื้อหาที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 10 ตุลาคม 2565)

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันวางแผนการกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...เปิดโอกาสให้ครู ร่วมกันเสนอแนะความคิดเห็น และแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยวิเคราะห์วัตถุประสงค์ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 10 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ได้ร่วมกันวางแผนการกำหนดเนื้อหาสาระ เพื่อบรรจุไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษา เพราะครูเป็นผู้ที่นำหมู่หลักสูตรไปใช้ดังนั้น จึงจะสามารถวางแผนในการกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียนได้มากที่สุด

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 24 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องรับฟังและเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทาง ในการวางแผนร่วมกัน จัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

#### 4. ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้



...ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีการอบรมการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ครู

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...อบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครู ในการออกแบบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)

...ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ และลงมือทำโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาเทคนิควิธีการสอน การสร้างสื่อการเรียนการสอนแบบ Active Learning ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 10 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 24 ตุลาคม 2565)

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกัน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของครู ให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกัน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้รูปแบบกระบวนการนิเทศแบบการมีส่วนร่วม เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของครู ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีขึ้น

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...การนิเทศการสอน เพื่อให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 10 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูร่วมกันนิเทศการเรียนการสอน ร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับบริบท ของชุมชน สังคม และสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

#### 5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

5.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...อบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูด้านกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูในการวิเคราะห์โครงสร้าง ของหลักสูตรสถานศึกษา และออกแบบวางแผนทางการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนของ สถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 24 ตุลาคม 2565)

...สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูสามารถวางแผน ออกแบบเครื่องมือ การวัดผลและประเมินผล ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยี Digital literacy มาใช้เพื่อพัฒนา กระบวนการวัดผลประเมินผล ให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับการจัดการ เรียนการสอนในยุคยุคดิจิทัล ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูศึกษาระเบียบว่าด้วยการวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำเทคโนโลยี Digital literacy มาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยี มาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคยุคดิจิทัล

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)

...ส่งเสริมให้ครูนำ Digital literacy มาใช้เพื่อพัฒนากระบวนการวัดผลประเมินผล ให้มีความทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียน

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)

## 6. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการร่วมกันประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร สถานศึกษาอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทำการ ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรผ่าน Social Media เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรทราบ รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันวางแผนเตรียมการประชาสัมพันธ์การใช้ หลักสูตรผ่าน Social Media เพื่อความสะดวกในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...สนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทำการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรผ่าน Social Media ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)

...ประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่าน Social Media เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 24 ตุลาคม 2565)

6.2 จัดทำคู่มือการนำหลักสูตรไปใช้แบบอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่าน Platform ต่างๆ ได้สะดวก รวดเร็ว โดยไม่จำกัดเรื่องสถานที่ และเวลา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สามารถเข้าถึงข้อมูลผ่าน Platform ต่างๆ ได้สะดวก รวดเร็ว

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)

...คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จัดทำคู่มือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 10 ตุลาคม 2565)

...ทีมงานบริหารหลักสูตรจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในรูปแบบ E- Book เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ได้วางแผนการใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสมโดยไม่จำกัดเรื่องสถานที่ และเวลา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

## 7. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

จากประเด็นสัมภาษณ์ ท่านมีแนวทางในการร่วมกันประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น ดังนี้

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผน กำหนดแนวทางการประเมินหลักสูตร สร้างความเข้าใจในการประเมินอย่างเป็นระบบในการปรับปรุงหลักสูตร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ร่วมกันกำหนดให้การประเมินการใช้หลักสูตรเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...ทีมงานบริหารหลักสูตรวางแผนการประเมินหลักสูตรร่วมกันโดยนำผลการประเมินจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมาวิเคราะห์ประเมินคุณค่าของหลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 10 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดแนวทางการประเมินหลักสูตร และสร้างความเข้าใจ ในการประเมินหลักสูตรร่วมกับครูเพื่อวางแผนปรับปรุงหลักสูตรเมื่อพบข้อบกพร่อง

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 24 ตุลาคม 2565)

7.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้คำแนะนำ ติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ เพื่อประกอบการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

...สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตามให้คำแนะนำการประเมินการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2565)

...สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตาม ผลประเมินความสำเร็จในการใช้หลักสูตร ว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 7 ตุลาคม 2565)

...ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 24 ตุลาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยสรุปได้รายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 แสดงผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ข้อคำถาม	แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
<p><b>1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร</b></p> <p>ท่านมีแนวทางในการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร</p>	<p>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการอบรมเชิงวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์สภาพด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าประสงค์ของการศึกษาชาติ และความ ต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา</p>
<p><b>2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</b></p> <p>ท่านมีแนวทางในการร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียน ทางด้านจิตพิสัยอย่างไร</p>	<p>1. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน</p> <p>2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัย</p>



ข้อคำถาม	แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์
<p><b>3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร</b> ท่านมีแนวทางในการร่วมกันจัดเนื้อหาสาระเพื่อ บรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องกันจากง่ายไปยากอย่างไร</p>	<p>1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ประชุมร่วมกันใน การกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตร สถานศึกษาอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับ ความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน</p> <p>2. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ได้แสดง ความคิดเห็นร่วมกันวางแผนการกำหนดเนื้อหา สาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา</p>
<p><b>4. ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้</b> ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความ เหมาะสมของเวลาและเนื้อหา วิชา เพื่อให้ครู จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร</p>	<p>1. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมเชิง ปฏิบัติการให้ความรู้ในการออกแบบการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ครูจัดการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู จัดการเรียนรู้ Active Learning ให้ผู้เรียน ได้ใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ และลงมือทำโดย คำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา</p> <p>3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ร่วมกัน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อสะท้อนผลการจัดการ เรียนการสอนของครู ให้การจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p>

ข้อคำถาม	แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์
<p><b>5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล</b></p> <p>ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างไร</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา</li> <li>2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยี Digital literacy มาใช้เพื่อพัฒนากระบวนการวัดผลประเมินผล ให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล</li> </ol>
<p><b>6. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้</b></p> <p>ท่านมีแนวทางในการร่วมกันประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทำการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรผ่าน Social Media เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรทราบ รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร</li> <li>2. จัดทำคู่มือการนำหลักสูตรไปใช้แบบอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่าน Platform ต่างๆ ได้สะดวก รวดเร็ว โดยไม่จำกัดเรื่องสถานที่ และเวลา</li> </ol>

ข้อความ	แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์
<p><b>7. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร</b> ท่านมีแนวทางในการร่วมกันประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างไร</p>	<p>1. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผน กำหนดแนวทางการประเมินหลักสูตร สร้างความเข้าใจในการประเมินอย่างเป็นระบบในการปรับปรุงหลักสูตร</p> <p>2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้คำแนะนำ ติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ เพื่อประกอบการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p>



## บทที่ 5

### บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตตรดิตถ์ เพื่อการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา และการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตตรดิตถ์ โดยวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 331 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จของ Krejcie & Morgan (1970) โดยผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 57 คน และครูได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสถานศึกษา จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตตรดิตถ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และ ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และ ร้อยละ ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตตรดิตถ์ ประกอบด้วย 7 ด้าน รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตตรดิตถ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตตรดิตถ์ มีลักษณะ เป็นแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ประกอบด้วย 7 ด้าน รวมทั้งสิ้น 7 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

### สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตตรดิตถ์ พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียนในอนาคต ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดคุณสมบัติ และคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับ ผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัย อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันกำหนด เนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้พัฒนาผู้เรียนด้านทักษะพิสัย ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันจัด เนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดั่งาม ให้กับผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลา และเนื้อหาวิชา เพื่อให้ครูจัดการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ให้ครูกำหนดแนวทางการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการประเมินอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อถือได้ เป็นกลาง และมีความยุติธรรม อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับ แนวทางการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก



1.6 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูวางแผนการใช้หลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการประชาสัมพันธ์การใช้ หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันกำหนด แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหารหลักสูตรใน สถานศึกษาไว้ ดังนี้

2.1 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจัดให้มีการอบรม เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ ต่อการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์ สภาพด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าประสงค์ของการศึกษาชาติ และความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม ให้ครูเข้ารับการอบรม แนวทางการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาในการกำหนดจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.3 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูควร ประชุมร่วมกันในการกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันวางแผนการกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษา

2.4 ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการ อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในการออกแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้



ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ และลงมือทำโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครู ร่วมกัน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของครู ให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยี Digital literacy มาใช้เพื่อพัฒนากระบวนการวัดผล ประเมินผล ให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล

2.6 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทำการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรผ่าน Social Media เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรทราบรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร จัดทำคู่มือการนำหลักสูตรไปใช้แบบอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่าน Platform ต่างๆ ได้สะดวก รวดเร็ว โดยไม่จำกัดเรื่องสถานที่ และเวลา

2.7 ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผน กำหนดแนวทางการประเมินหลักสูตร สร้างความเข้าใจในการประเมินอย่างเป็นระบบในการปรับปรุงหลักสูตร โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้คำแนะนำ ติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ เพื่อประกอบการประเมินผลการใช้หลักสูตร ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

## อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจนุโลก อุตรดิตถ์ กำหนดนโยบายและจุดเน้นมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพของหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น สอดคล้องกับ วาริรัตน์ แก้วอุไร

(2564) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตร หมายถึงมวลงประสพการณ์ต่างๆ ที่จัดขึ้นเป็น รายลักษณะอักษรสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่พึงปรารถนาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายทิศทางของการจัดการศึกษา สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ชุมชนและสังคม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ ตะปะโจทย์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร และครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล พบว่ามีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ และแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติพร สุระโชติ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ด้านการวัดและการประเมินผล อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ ตะปะโจทย์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร พบว่า มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านปรัชญาการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านประเพณี วัฒนธรรม วิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียนในอนาคต ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของชุมชน สังคม และของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี ชำนาญศรี (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 พบว่า การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาพร เมฆดี (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันวิเคราะห์สภาพ

ปัญหาและจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌิมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ 7 ด้าน พบว่า

2.1 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการ ปฏิบัติสูงสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาไว้ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา โดยผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยี Digital literacy มาใช้เพื่อพัฒนากระบวนการวัดผล ประเมินผล ให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในยุค ดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สงกรานต์ เรืองประทีป (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 4 พบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล การที่ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมมือกันจัดทำแผน โครงการนิเทศ กำกับ ติดตาม พร้อมทั้งการประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา จัดทำตัวชี้วัด ความสำเร็จเพื่อนำผลมาปรับปรุง และพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อวัศยา แสงทอง (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) พบว่า ด้านการวัดผล และวิธีประเมินผลสถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัด ความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษา มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน มีการสรุปผล การประเมินการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร และมีการ จัดระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติ รองลงมาจากด้านกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหาร หลักสูตรในสถานศึกษาไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการ คิด วิเคราะห์ และลงมือทำโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา โดยผู้บริหาร สถานศึกษา และครู ร่วมกัน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของ ครู ให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวัศยา แสงทอง (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้

ความสามารถเต็มตามศักยภาพ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาส่งเสริม และสนับสนุน การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก และยังสามารถคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรต้องกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ ทักษะ และจิตใจ บรรลุตามที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดไว้

2.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติรองลงมาจาก ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหารหลักสูตรใน สถานศึกษาไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรทำการ ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรผ่าน Social Media เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรทราบ รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร จัดทำคู่มือการนำหลักสูตรไปใช้แบบอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่าน Platform ต่างๆ ได้สะดวก รวดเร็ว โดยไม่จำกัดเรื่องสถานที่ และเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เหมือนฝัน วงเดช (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี พบว่า การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การกำหนดแนวทางเลือกหรือแนวทางการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ผลคุ้มค่ามากที่สุดโดยการดำเนินงานตามขั้นตอน อย่างเป็นระบบเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ชนะวงศ์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน เอกชน พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียม บุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติ รองลงมาจาก ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา ไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมแนวทางการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับ วารินทร์ แก้วอุไร



(2564) ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดจุดมุ่งหมาย หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ที่สำคัญจำเป็นในขั้นตอนแรก นำมากำหนดเป้าหมายของหลักสูตรให้ชัดเจน ครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายทางการศึกษาทั่วไปมี 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย หรือครอบคลุมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อวิศยา แสงทอง (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) พบว่า ด้านการกำหนดจุดประสงค์ สถานศึกษานำผลการสำรวจความต้องการมาวิเคราะห์ และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคม และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับพัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติรองลงมาจาก ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูควรประชุมร่วมกันในการกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันวางแผนการกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณทริก พรชนะวิวัฒนา (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา พบว่า สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมครูผู้สอนในเรื่องของ การวิเคราะห์เนื้อหารายวิชานั้นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ และนำมาจัดทำคำอธิบายรายวิชาที่ได้รับผิดชอบโดยมีการวิเคราะห์หลักสูตร และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สิทธิพล อัจฉินทร์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดเนื้อหาสาระหลังจากกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นความคาดหวังที่ต้องการจะให้เกิดกับผู้เรียน การเลือก และจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตร โดยกำหนดว่าผู้เรียนต้องเรียนรู้เนื้อหาสาระอะไรบ้าง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ คุณลักษณะ หรือบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

2.6 ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติรองลงมาจากด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวางแผน แนวทางการประเมินหลักสูตร สร้างความเข้าใจในการประเมินอย่างเป็นระบบในการปรับปรุงหลักสูตร โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้คำแนะนำ ติดตามการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประกอบการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สงกรานต์ เรื่องประทีป (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 4 พบว่า การปรับปรุงหลักสูตร และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร นำข้อมูลย้อนกลับ และผลการประเมินนั้นมาใช้ประกอบการ ตัดสินใจ มาปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัย อยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว คุ่มค่า และเพิ่ม ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการกระตุ้นให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก และยังสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ชนะวงศ์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน พบว่า การประเมินผลการใช้หลักสูตร ประเมินด้าน ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร และความสำเร็จของหลักสูตร โดยผู้อำนวยการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับข้อมูลอื่นๆ และบริบทที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.7 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร พบว่า เป็นด้านที่มีระดับ การปฏิบัติต่ำสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาไว้ดังนี้ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาจัดให้มีการอบรม เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานที่จำเป็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ ต่อการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์ สภาพด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าประสงค์ของการศึกษาชาติ และความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่างๆ มีแหล่งข้อมูล สำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน และยังสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ชนะวงศ์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน พบว่า การศึกษาบริบทของสถานศึกษาทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ วิสัยทัศน์ ของ สถานศึกษารวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยนำความเห็นของผู้ปกครอง และชุมชน ตลอดจน หลักสูตร แกนกลาง พ.ศ. 2551 และนโยบายรัฐบาลมาร่วมพิจารณา ศึกษาแนวโน้มทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานในอนาคต ให้เกิดกับผู้เรียน อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด



## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรมีการประชุมร่วมวางแผนกันในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และสถานศึกษา

2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียน ทางด้านจิตพิสัย ดังนั้น ผู้บริหาร และครูควรมีการประชุมร่วมวางแผนกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาให้ครอบคลุมพฤติกรรมของผู้เรียนทุกด้าน และสอดคล้องกับบริบทของชุมชน สังคม ผู้เรียน และสถานศึกษา

3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดประชุมร่วมกับครูจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุในหลักสูตร อย่างเป็นระบบครอบคลุมสอดคล้องกับบริบทของชุมชน สังคม ผู้เรียน และสถานศึกษา

4. ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลา และเนื้อหาวิชา เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีการจัดอบรมแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

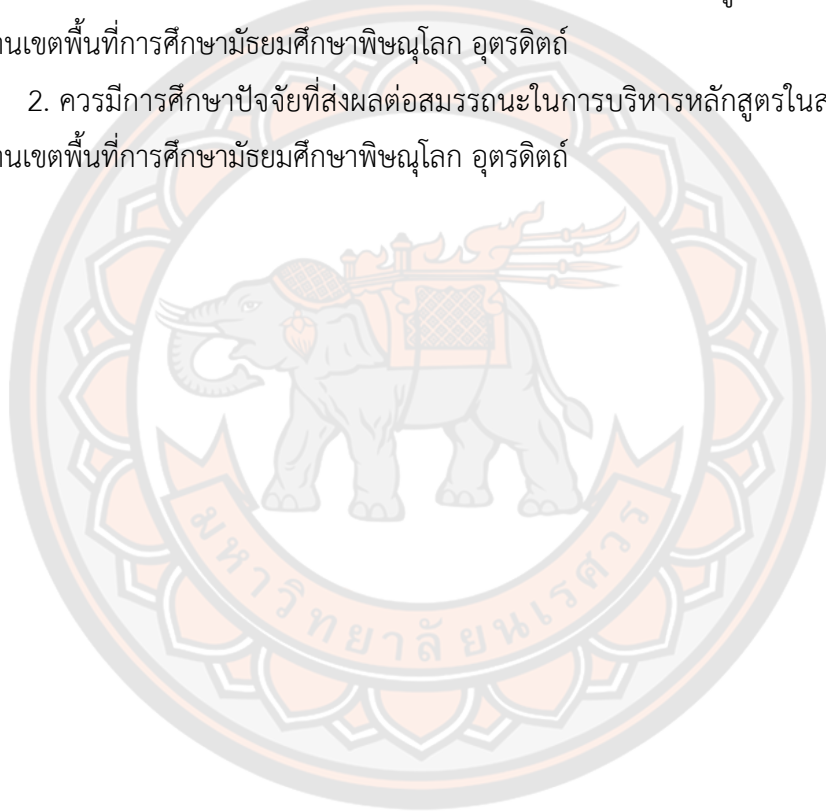
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ควรจัดอบรมให้ความรู้ และการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน

6. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรโดยการจัดอบรม ประชุมปฏิบัติการ หรือชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตร และวิธีการนำหลักสูตรไปใช้ที่ถูกต้อง

7. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ดังนั้น ควรจัดอบรมให้ความรู้ และการออกแบบวิธีการประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นโดยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินหลังการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์



# บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กมลฉัตร กล่อมอ้อม. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณ การพิมพ์ 3.
- กษมา ชนะวงศ์. (2564). *รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใน ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาพิษณุโลก*. รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2561). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยวารสารราชภัฏ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2564). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงพิมพ์ครั้งที่ 8)*. นนทบุรี: เอ็มดี ออล กราฟิก.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2564). *การจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์เอ็มดี ออล กราฟิก.
- ชุลีพร สุระโชติ. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนาพร เมฆดี. (2565). *การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปฏิภาณ ตระการ. (2561). *การบริหารและการจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร ธุรกิจ). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปุ่นทริก พรชนะวัฒนา. (2562). *การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร ธุรกิจ). พะเยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2562). *หลักคิด การจัดการหลักสูตรและการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาณี ชำนาญศรี. (2564). *การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มนสิข สิทธิสมบุรณ์. (2561). *ศาสตร์หลักสูตร*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์โกลบอลปริ้นท์.
- มาเรียม นิลพันธุ์, ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม และศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย. การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 7(1), 26-41
- มารุต พัฒนาผล. (2562). *แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร* สืบค้น 2 เมษายน 2565, จาก: <http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books/1544651319.pdf>.
- เรณู บุญเสรษฐ. (2561). *รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก* (ปริญญาโทปริญาโทศึกษาศาสตร์). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). *การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560*. สืบค้น 18 เมษายน 2565, จาก: <https://personnel.obec.go.th/home/archives/44761>
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). *การพัฒนาหลักสูตร: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *นियามคำศัพท์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิค.
- สิทธิพล อัจฉินทร์. (2564). *การพัฒนาหลักสูตร* (พิมพ์ครั้งที่ 6). ขอนแก่น: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สงกรานต์ เรืองประทีป. (2559). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเขต 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2562 - 2580*. สืบค้น 25 เมษายน 2565, จาก: <http://nscr.nesdc.go.th/master-plans/>.



- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. 2565. นโยบายและจุดเน้นของ  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. สืบค้น 25 เมษายน 2565,  
จาก: <https://www.sec-plkutt.go.th>.
- เหมือนฝัน วงเดช. (2562). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา  
และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี. *วารสารลวศรี*, 3(1):  
141-147.
- อวิศยา แสงทอง. (2564). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสาร  
ราษฎร์). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้  
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษา  
เอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้. (ปริญญาโทบริหารศึกษิต). สงขลา:  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิพนธ์ ตะปะโจทย์. (2564). แนวทางการบริหารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา  
มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ:  
สุริยาสาส์น.
- Artem Yu. *Curriculum Development in the Kharkov Educational District of the  
Russian Empire: Best Practices in 1861*. (2021). *European Journal of  
Contemporary Education*. Russian Federation.
- Beauchamp, G.A. (1981). *Curriculum Theory*. 4th. Illinois: F.E. Peacock Publisher.
- Bobbit, F. (1918). *The Curriculum*. Boston: Houghton Mifflin.
- Brightside People Team. (2563). *12 Insua wan Future*. Aaulau :  
*Work*[https://www.bright-  
sidepeople.com/12](https://www.bright-sidepeople.com/12). [14 เมษายน 2565]
- Bloom, B.S. (1972). *Taxonomy of Educational Objectives, The Classification of  
Education Goals, Handbook 1: Cognitive Domain*. New York: David McKay  
Company Inc.
- Bloom, Benjamin S. (1976). *Human Characteristics and School Learning*.  
New York: McGrawhill Book Co.
- Duran, Volkan; Mertol, Hüseyin. *Kaizen Perspective in Curriculum Development*. v6  
n3 p384-396 2020. *Asian Journal of Education and Training*, New York.



- Glatthorn, A.A, Boschee F., Whitehead, B.M. and Boschee, B.F. (2016). 4th. *Curriculum Leadership: Strategies for Development and Implementation*. California: SAGE.
- Imondi, Michael. *How School Administrators Navigate the Relationship between Curriculum Alignment and Teacher Autonomy*. ProQuest LLC, 2019, Ed.D. Dissertation, Hofstra University.
- Jianjun Wang. *Statistics Course Improvement for School Administrator Preparation*. California State University, Bakersfield.
- Junevicius, Algis; Juneviciene, Ona; Cepeliauskaite, Gabriele; Daugeliene, Rasa. *Development and Implementation of Integrated Curriculum in Management Studies*. European Journal of Contemporary Education, v10 n2 p375-394 2021, Kaunas University of Applied Sciences, Lithuania.
- Krejcic & Morgan. (1970). *Foundations of behavioral research*.4th ed. United States of America,Holt,Rinehart.
- Lavatelli, C.S., Walter, J. M. and Theodore, K. (1972). *Elementary School Curriculum*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Lewis, A.J. and Miel, A. (1972). *Supervision for Improved Instruction, New Challenges, New Responses*. California: Wadsworth Publishing.
- McNeil, J.D. (1981). *Curriculum: A Comprehensive Introduction*. Boston: Little, Brown and Company.
- Melesse, Solomon; Belay, Sintayehu. *Curriculum Conceptualization, Development, and Implementation in the Ethiopian Education System: Manifestations of Progressive Curriculum Orientations*. Journal of Education, v202 n1 p69-79 Jan 2022: p 69-79.
- Lattuca, L. R., & Stark, J. S. (2009). *Shaping the College Curriculum: Academic Plans in Context (2nd ed.)*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Inc.
- Oliva, P.F. (1982). *Developing Design and Curriculum*. Toronto: Little, Brown & Company Limited.
- Oliva, F.P. (2009). *Developing the Curriculum. 7th*. Boston: Pearson.
- Ornstein, A.C. and Hunkins, F.P. (2014). *Curriculum Foundations: Principles and Theory*. 6th. Edinburgh: Gate & Pearson.

- Parkay, F.W., Hass, G.J. and Ancil E.J. (2010). *Curriculum Leadership*. 9th. Boston : Allyn & Bacon.
- Ragan, W.B. and Gene, D.S. (1977). *Modern Elementary Curriculum*. 5th. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Roffe, Ian. *Sustainability of Curriculum Development for Enterprise Education : Observations on Cases from Wales*. v52 n2 p140-164 2010. Education & Training, United Kingdom (Wales).
- Saylor, John G. and Alexander, William M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Skilbeck,M. (1984). *School-based Curriculum Development*. London : Harper&Row Publisher.
- Taba, H (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt, Brace & World, INC.
- Trump, J.L. and Miller, D.F. (1968). *Secondary School Curriculum Improvement: Proposal and Procedures*. Boston: Allyn and Bacon.
- Turner, Nancy K.; Healey, Mick; Bens, Susan. *Developing the Curriculum within an Institution Using a Change Academy Approach : A Process Focus*. p150-162, 2021. International Journal for Academic Development, Canada
- Tyler, R.W. (1971). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : The University of Chicago Press.
- Yunhuo Cui, Hao Lei, and Wenye Zhou. P. NO.1, 34–57 (2018). *Changes in School Curriculum Administration in China*. East China Normal University & East China Normal University Press, Shanghai, China.



ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนครพนม

**ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัย**

**รายนามผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า (แบบสอบถาม การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์)**

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนา การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ดร.อิทธิพงษ์ ตั้งสกุลเรืองไฉ่ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์
3. ดร.อรรถพงษ์ อินตะวงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนนครบางยางพิทยาคม

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์**

1. ดร.จิรวรรณ สุรเสียง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. นางสาวสุทธิลักษณ์ ภูริชัยพัฒน์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา
3. ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี
4. นางเบญญาภา แสนเมือง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม
5. นางกาญจนา จันทร์บุญนาค ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังทองพิทยาคม

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล  
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย  
การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

คำชี้แจง

การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการ  
บริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์  
โดยแบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ  
จำนวน 35 ข้อ

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ถือว่าเป็นความลับ และผู้วิจัยจะนำเสนอ  
ผลในภาพรวม ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ผู้วิจัยหวังเป็น  
อย่างยิ่งจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ศุภกร จันทร์เพ็ญ

นิสิตปริญญาโท

หลักสูตร กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

(ผู้วิจัย)

### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

#### 1. เพศ

- ชาย  
 หญิง

#### 2. ตำแหน่ง

- ผู้บริหารสถานศึกษา  
 ครู

#### 3. ประสบการณ์การทำงาน

- น้อยกว่า 5 ปี  
 5 – 10 ปี  
 11 – 15 ปี  
 16 – 20 ปี  
 มากกว่า 20 ปี

### ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 7 ด้าน รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ ดังนี้

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความ  
คิดเห็นช่องใดช่องหนึ่งที่คุณคิดว่าตรงกับตนเองมากที่สุด โดยกำหนดการให้ระดับคะแนนมีความหมายใน  
การตอบแต่ละช่อง ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด



ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
<b>ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร</b>						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านประเพณี วัฒนธรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียนในอนาคต ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของชุมชนสังคม และของสถานศึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
<b>ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</b>						
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านพุทธิพิสัย					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัย					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านทักษะพิสัย					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ					
<b>ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร</b>						
11	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันคัดเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก					
13	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านพุทธิพิสัยให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านจิตพิสัยให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้พัฒนาผู้เรียนด้านทักษะพิสัยให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
<b>ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้</b>						
16	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
17	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีงาม ให้กับผู้เรียน					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การสื่อสาร การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ทักษะชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้เรียน					
19	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ให้กับผู้เรียน					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชาเพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา					
<b>ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล</b>						
21	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการประเมินอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อถือได้ เป็นกลางและมีความยุติธรรม					
22	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา					
23	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้					
24	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
25	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร					
<b>ด้านการนำหลักสูตรไปใช้</b>						
26	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูวางแผนการใช้หลักสูตรเพื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
27	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการเตรียมความพร้อมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
30	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรและจัดให้มีการกำกับติดตาม นิเทศ การใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
<b>ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร</b>						
31	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้					
32	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินก่อนใช้หลักสูตรในสถานศึกษา					
33	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินผลระหว่างใช้หลักสูตรในสถานศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
34	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกับครู โดยการประเมินผลหลังใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน					
35	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น					

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม



ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์

แบบสัมภาษณ์

แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรใน  
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยมี  
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
2. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน  
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์  
ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์  
ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

ศุภกร จันทร์เพ็ญ

นิสิตปริญญาโท

หลักสูตร กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

(ผู้วิจัย)



ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล

.....

ตำแหน่ง

.....

สังกัด/หน่วยงาน

.....

ประสบการณ์ทำงาน

.....

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์

.....

เวลาที่สัมภาษณ์

.....

สถานที่

.....

หมายเลขโทรศัพท์

.....

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์

1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร

ท่านมีแนวทางในการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ที่เป็น  
ประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร ( $\bar{X} = 4.12$ )

.....

.....

2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ท่านมีแนวทางในการร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุม  
พฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัยอย่างไร ( $\bar{X} = 4.21$ )

.....

.....

### 3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

ท่านมีแนวทางในการร่วมกันจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยากอย่างไร ( $\bar{X} = 4.21$ )

.....

.....

### 4. ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้

ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชา เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร ( $\bar{X} = 4.29$ )

.....

.....

### 5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล

ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ( $\bar{X} = 4.36$ )

.....

.....

### 6. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ท่านมีแนวทางในการร่วมกันประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร ( $\bar{X} = 4.27$ )

.....

.....

### 7. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ท่านมีแนวทางในการร่วมกันประเมินผลความสำเร็จในการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้อย่างไร ( $\bar{X} = 4.15$ )

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ค ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

กระบวนการบริหารหลักสูตร		ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
<b>ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการบริหารหลักสูตร</b> หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านปรัชญาการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านประเพณี วัฒนธรรม วิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียนในอนาคต ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของชุมชน สังคม และของสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ ด้านปรัชญาในการจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ด้าน สภาพสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ด้านประเพณี วัฒนธรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์สภาพ ปัญหา จุดเน้น ทักษะผู้เรียนในอนาคต ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
5	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐาน ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการ ของชุมชนสังคม และของสถานศึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

กระบวนการบริหารหลักสูตร		ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
<b>ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</b> หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรร่วมกับครูโดยกำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับผู้เรียนให้ครอบคลุมพฤติกรรม 3 ประเภท คือ ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รวมถึงทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ						
6	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะที่คาดหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
7	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านพุทธิพิสัย	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
8	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านจิตพิสัย	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
9	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนทางด้านทักษะพิสัย	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
10	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

กระบวนการบริหารหลักสูตร		ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
<b>ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร</b> หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรร่วมกับครูทำการคัดเลือกเนื้อหาและจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตร อย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยากเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้ง ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่กำหนดไว้						
11	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาโดยการคัดเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
12	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาโดยจัดเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตร อย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันจากง่ายไปยาก	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
13	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย เพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านจิตพิสัย เพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
15	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะพิสัย เพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

กระบวนการบริหารหลักสูตร	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	
	คนที่	คนที่	คนที่			
	1	2	3			
<b>ด้านการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้</b> หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปฏิบัติคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่ต้งาม ทักษะการคิด การสื่อสาร การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ทักษะชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี และการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลา เนื้อหา เพื่อให้ครูจัดการ เรียนรู้ ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
16	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
17	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ปฏิบัติคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ต้งามให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
18	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ปฏิบัติทักษะการคิด การสื่อสาร การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ทักษะชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
19	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ปฏิบัติทักษะการแก้ปัญหา ให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
20	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลา และเนื้อหาวิชา เพื่อให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้



กระบวนการบริหารหลักสูตร		ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
<b>ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล</b> หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ และแนวการจัดการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร						
21	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนด แนวทางการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการประเมินอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อถือได้ เป็นกลางและมีความยุติธรรม	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
22	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
23	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
24	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนว การจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
25	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูกำหนดวิธีการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบผล การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ว่าบรรลุตาม จุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

กระบวนการบริหารหลักสูตร		ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
<b>ด้านการนำหลักสูตรไปใช้</b> หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครูในการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตร จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และมีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วม ในการใช้หลักสูตร ดำเนินการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร และจัดให้มีการกำกับติดตาม นิเทศ การใช้หลักสูตร						
26	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครู ในการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการวางแผนการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
27	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครู ในการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีจัดทำคู่มือ การใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
28	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครู ในการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
29	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครู ในการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
30	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครู ในการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยต้องมีการกำกับติดตาม นิเทศ การใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

กระบวนการบริหารหลักสูตร		ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
<b>ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร</b> หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกับครูโดยการประเมินผลความสำเร็จของหลักสูตรว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยมีการวางแผนการประเมินหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ประเมินก่อนใช้หลักสูตร ประเมินระหว่างใช้หลักสูตร ประเมินหลังใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบคุณภาพของการ จัดประสบการณ์การเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป						
31	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกับครูโดยการประเมินผลความสำเร็จของการใช้หลักสูตรว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
32	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินก่อนใช้หลักสูตรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
33	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินผลระหว่างใช้หลักสูตร ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
34	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรร่วมกับครูโดยการประเมินผล หลังใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
35	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการศึกษาแนวทางการบริหาร  
หลักสูตรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์

#### Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	40	100.0
	Excluded <sup>a</sup>	0	.0
	Total	40	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.983	35